

Beheerplan openbare ruimte 2020 – 2024

*Wegen, civiele kunstwerken, groen, bomen,
openbare verlichting, water, speelvoorzieningen, riolering.*

Inleiding

Het 'Beheerplan openbare ruimte 2020-2024' beschrijft het beheer van de kapitaalgoederen van de gemeente Ridderkerk in de openbare ruimte. Dit zijn de wegen, civiele kunstwerken, riolering, gemalen, groen, bomen, openbare verlichting, speelvoorzieningen en watergangen.

In Ridderkerk is gekozen om per beheerdiscipline een 'factsheet' te maken met daarin een overzicht van informatie. Onder andere over het te beheren areaal, de van toepassing zijnde beleidskaders, de afgesloten contracten, mogelijke ontwikkelingen, de planning en financiën. Op deze manier kan snel inzicht worden verkregen in een bepaalde beheerdiscipline. De factsheets zijn dynamische documenten. De inhoud is aan verandering onderhevig. De factsheets worden actueel gehouden door de betreffende beheerders. In 2021 wordt de bundel factsheets uitgebreid met het onderdeel 'straatmeubilair en verkeer'.

De bundeling van alle factsheets en deze inleiding vormt samen het 'Beheerplan openbare ruimte 2020-2024'.

Uitgangspunten

- Het beheerplan gaat uit van de huidige wettelijke kaders en het vastgestelde gemeentelijke beleid en is zodoende 'beleidsarm'.
- Het beheerplan gaat in basis uit van instandhouding van de huidige situatie, maar houdt wel rekening met de beschikbare technieken van deze tijd om efficiënter te kunnen beheren.
- De financiële ramingen gaan uit van de huidige marktprijzen. Kostenveranderingen door indexering, inflatie, onvoorziene gebeurtenissen of areaalveranderingen worden meegenomen in de tussenrapportage of begroting.
- Toekomstige bezuinigingen waarover nog een besluit moet worden genomen zijn niet opgenomen in de factsheets.
- Uitgangspunt is resultaatgericht beheer, waarbij onderhouden of vervangen wordt wat daadwerkelijk nodig is. Resultaatgericht beheer kan soms afwijken van de verwachtingen op basis van theoretische levensduur. In veel gevallen kan er later worden overgegaan tot vervanging (uiteraard wel binnen de kaders van wetgeving, beleid en veiligheid). Technische kennis van de beheerders is daarbij belangrijk.
- De planningen van de verschillende beheerdisciplines worden op elkaar afgestemd, zodat werkzaamheden waar mogelijk gecombineerd kunnen worden uitgevoerd.
- De factsheets worden minimaal jaarlijks geactualiseerd door de beheerders.

Gemeentewet: Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een kostbare zaak. Om financiële risico's als gevolg van achterstallig onderhoud te voorkomen, is het nodig het beheerplan actueel te houden. Om dit te borgen is in het BBV de verplichting opgenomen om de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in de begroting en jaarrekening op te nemen. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen van de begroting en jaarrekening wordt verwezen naar het beheerplan. De provinciaal toezichthouder vraagt jaarlijks of de beheerplannen actueel zijn en of sprake is van achterstallig onderhoud.

Het BBV schrijft voor dat vervangingen geactiveerd moeten worden. In de begroting zijn daarom jaarlijks de benodigde investeringen opgenomen voor het beheer van de openbare ruimte. Dit is terug te vinden in het beheerplan. Omdat deze investeringen worden afgeschreven nemen de kapitaallasten die voortvloeien uit deze investeringen jaarlijks toe.

Andere beheerders

Het beheerplan is alleen van toepassing op het areaal dat de gemeente Ridderkerk beheert. In de gemeente zijn ook andere beheerders actief, zoals:

- Waterschap Hollandse Delta: wegen, bermen, openbare verlichting, water (incl. stuwen, bruggen, gemalen etc.) in buitengebied, hoofdwatertangen in bebouwd gebied.
- Woningbouwcorporaties: verharding (o.a. achterpaden) en tuinen rondom verhuurde woningen.
- Huiseigenaren: tuinen en achterpaden.
- Rijkswaterstaat: rijkswegen A15, A16 en A38, rivieren Nieuwe Maas en Noord.
- Natuur- en recreatieschap IJsselmonde, beheer uitgevoerd door Staatsbosbeheer: Oosterpark, Doncksevelten, Waalbocht Surfboezem, Wevershoek.
- Staatsbosbeheer: Waalbos
- Stichting Zuid Hollands Landschap: Crezéepolder, Ridderkerkse Griend

NB: De gemeente beheert de recreatiegebieden Gorzen, Ridderhaven en Reijerpark zelf.

Inhoudsopgave

1. Wegen p. 3
2. Civiele kunstwerken p. 18
3. Groen p. 31
4. Bomen p. 40
5. Openbare verlichting p. 48
6. Water p. 59
7. Speelvoorzieningen p. 67
8. Riolerings p. 76

Factsheet Wegen Ridderkerk

Areaal (bron: GBI - maart 2020)					
	Asfalt m²	Elementen m²	Halfverharding m²	Cementbeton m²	Totaal
Voetpaden (volgens CROW weg in verblijfsgebied)	33.848	601.747	4.956	133	640.684
Paden in parken (volgens CROW weg in verblijfsgebied)	8.829	6.511	15.782		31.122
Fietspaden	109.196	25.928			135.125
Rijbaan en parkeervakken in woonwijken en winkelcentra (volgens CROW weg in woongebied)	72.383	910.050	1.727	811	984.971
Rijbaan en parkeervakken in industrie gebied(volgens CROW licht belaste wegen)	138.619	60.603	2905	35	202.162
Gebiedsontsluitingswegen (volgens CROW Gemiddeld belaste wegen)	177.935	119.254	115	2594	299.898
Totaal m² verharding	538.818	1.724.093	25.486	3572	2.293.963
Straatkolken (in beheer bij de gemeente)					19.519

Areaal is exclusief de verharding op de begraafplaatsen, sportaccommodaties en schoolpleinen.

De ondergronden van speelterreinen zijn opgenomen in de factsheet Speelvoorzieningen, de m2 bestrating van de speelvoorzieningen zijn opgenomen in de wegvakken en zit bij het areaal van wegen.

Waarde
De vervangingswaarde van het totale areaal is € 110 miljoen.
Wegen, fietspaden en trottoirs zijn van waarde voor de bereikbaarheid van woningen, winkels, scholen en bedrijven (leefbaarheid, economische waarde). De kolken zorgen daarbij voor de afvoer van het hemelwater naar het riool of naar een watergang.
Halfverhardingspaden in parken zijn van waarde voor de recreatieve beleving en maken wandelen aantrekkelijker (toegevoegde waarde voor gezondheid).
Fietspaden zijn van waarde voor het stimuleren van het fietsgebruik (toegevoegde waarde voor gezondheid en milieu).

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Raamovereenkomst GO	Groot onderhoud elementenverharding	31 mei 2020	Verseon

			1097072
Raamovereenkomst KO	Klein onderhoud elementenverharding en kolken	31 mei 2020	Verseon 1097064
Overeenkomst inspecties	Verharding inspecteren en bevindingen aangeven in GBI	31 december 2022	GV 46148
Raamovereenkomst	Kolken en lijngoten reinigen	31 december 2020, daarna 3 * 1 jr. verlenging tot uiterlijk 31 december 2023	GV 39519
Integraal onderhoudsbestek R-00-0014-A	Onkruidbestrijding en straatvegen is onderdeel uit het bestek Integraal onderhoud openbare ruimte. Betreft Bolnes, Rijsoord, West.	31 december 2020	GV 57819
Integraal onderhoudsbestek B-00-0017-B	Onkruidbestrijding en straatvegen is onderdeel uit het bestek Integraal onderhoud openbare ruimte. Betreft Donkersloot, Drievliet, Het Zand, Slikkerveer	30 april 2021 (optie verlengen 2x 2 jaar)	GV 57819
Raamovereenkomst	Verwijderen milieuverontreiniging en calamiteiteninzet	1 oktober 2021, daarna 2 * 1 jr. verlenging tot uiterlijk 1 oktober 2023	GV 28317
Interne afspraak met rioolbeheer	Kolken reinigen uitgevoerd door wegbeheer (budget dagelijks onderhoud wegen, financiële dekking uit rioolheffing). Kolken repareren en vervangen door wegbeheer (budget dagelijks onderhoud wegen). Kolkaansluitingen vallen onder rioolbeheer.	-	-
Uitgangspunt bijdrage ontwikkelaars / grondbedrijven	Bij binnenstedelijke ontwikkelingen is het uitgangspunt dat de veroorzaker betaalt. Als er een profielverandering plaats moet vinden, dan zijn de kosten voor de ontwikkelaar. Is het materiaal oud en is het niet rendabel om de bestaand materiaal terug te leggen, dan betaalt de gemeente de kosten voor de aanschaf van deze materialen. Bij nieuwbouwontwikkelingen is er geen bijdrage vanuit de gemeente. Na oplevering en goedkeuring neemt de gemeente de nieuwe verharding over.	-	-
Overeenkomst Stichting Steenbreek (2019)	De gemeente Ridderkerk heeft zich aangesloten bij Stichting Steenbreek. Het gaat hierbij om het verminderen van verhard oppervlak in particuliere tuinen: operatie steenbreek. Dit heeft voordelen voor o.a. de afvoer van hemelwater en de natuur. In de openbare ruimte geeft de gemeente het goede voorbeeld waar mogelijk. Vanuit dagelijks onderhoud wegen wordt in 2020 en 2021 € 7.500 bijgedragen aan dit project.	28 november 2021 Verlenging mogelijk met telkens 2 jaar.	GV 133363

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer wegen	Einde looptijd	Referentie
<p>Beleidskader Duurzaam Beheer (2008) Bezuinigingen (2011) Evaluatie Duurzaam Beheer (2013)</p> <p>Voorstel Kwaliteitsverbetering (2019)</p>	<p>In 2013 is het beleidskader Duurzaam Beheer geactualiseerd. Daarin zijn de kwaliteitsniveaus qua rijcomfort en oneffenheden vastgesteld sinds de bezuinigingen van 2011, namelijk niveau voor B winkelcentra en alle overige verharding op onderhoudsniveau C (minimaal). Dit is volgens de CROW beeldmeetlatten.</p> <p>Onkruidbestrijding, straatvegen en zwerfafval verwijderen vindt plaats op niveau B in woonwijken en winkelcentra, in bedrijventerreinen op niveau C. Het onderhoudsniveau van de verharding in woonwijken en doorgaande wegen gaat weer naar niveau B.</p>	Nvt	<p>Gemeentelijke website</p> <p>GV 64716</p>
Handboek Openbare Ruimte (2015)	Het handboek geeft voor elke beheerdiscipline aanwijzingen voor ontwerpkeuzes bij herinrichting of bij vervangingen in de openbare ruimte.	Nvt	Gemeentelijke website
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.	Nvt	Gemeentelijke website
Actieplan Geluid (derde tranche) (2019)	Het Actieplan Geluid beschrijft de maatregelen die gemeente Ridderkerk wil treffen om de geluidsoverlast voor de inwoners van Ridderkerk terug te brengen. Binnen dit Actieplan Geluid worden o.a. voorstellen gedaan voor het toepassen van geluidreducerend asfalt op diverse wegen in Ridderkerk. Geluid reducerend asfalt gaat minder lang mee en is daarom duurder. Een goede afweging van belangen zal altijd moeten plaatsvinden.	2023	Gemeentelijke website
<p>Algemene verordening ondergrondse infrastructuur (AVOI) (2016)</p> <p>Handboek kabels en leidingen (2016)</p>	De gemeente voert de regie en coördinatie bij de aanleg van kabels en/of leidingen van netbeheerders. De coördinatie heeft als doel zorg te dragen voor de veiligheid, de beperking van overlast, het bevorderen van het voorkomen van schade en het borgen van de kwaliteit van de openbare ruimte. Voor een goede uitoefening zijn nadere regels vastgelegd in het Handboek kabels en leidingen. De netbeheerder draagt kosten voor herstel en degeneratie- en beheerkosten. De baten worden geboekt onder planmatig onderhoud wegen.	<p>Nvt</p> <p>Nvt</p>	<p>Overheid.nl</p> <p>Overheid.nl</p>
Gladheidsbestrijdingsplan Ridderkerk (2019)	In het plan staat beschreven wanneer er wordt gestrooid, op welke plaatsen (strooiroutes) en op welke manier.	2020	GV 133018

Factsheet wegen

Richtlijn omgaan met vrijgekomen asfalt – selectief verwijderen van teervrij en teerhoudend asfalt (CROW publicatie 210) (2015)	Aan de hand van zeven protocollen kan worden bepaald of een asfaltverharding teerhoudend of teervrij is. De protocollen beschrijven alle stappen: vanaf het moment dat een wegbeheerder besluit werkzaamheden uit te laten voeren waarbij asfalt vrijkomt tot en met de acceptatie van het asfalt bij een (thermische) verwerkingsinrichting of inzamelaar.	2024	Verseon 936383
Ondertekening Code Milieuverantwoord Wegbeheer (2008)	Door het ondertekenen van de Code Milieuverantwoord Wegbeheer heeft de gemeente Ridderkerk zich gecommitteerd aan deze richtlijn.		

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer wegen	Referentie
Wet herverdeling wegenbeheer (1997)	Er zijn vier instanties die wettelijk het wegbeheer binnen Nederland uit mogen voeren. Het Rijk, Provincie, de waterschappen en gemeenten. In 1997 is er bij de herverdeling wegen afspraken gemaakt over wie wat onderhoud. Het Waterschap Hollandse Delta onderhoudt voor de gemeente Ridderkerk globaal alle wegen buiten de bebouwde kom. Hiervoor wordt jaarlijks een bijdrage gedaan vanuit planmatig onderhoud wegen.	Wetten.overheid.nl
Wegenwet (1930)	De Wegenwet geeft aan wanneer een weg openbaar is en dat openbare wegen in goede staat moeten worden gehouden door Rijk, Provincie, waterschap of gemeente. De wet geeft ook voorschriften over het overdragen van het onderhoud en voorschriften over de wegenlegger (wegenbeheerregister).	Wetten.overheid.nl
Wegenleggerbesluit (1932)	In het Wegenleggerbesluit worden details gegeven waaraan de wegenlegger (wegenbeheerregister) moet voldoen. De wegenlegger is een kaart met daarop de wegen buiten de bebouwde kom en de wegen naar het station. Voor elke weg moet o.a. de onderhoudsplichtige worden aangegeven. Gemeente Ridderkerk beschikt niet over een actuele wegenlegger.	Wetten.overheid.nl
Burgerlijk Wetboek artikel 6:174 (1992)	De gemeente kan als wegbeheerder risicoaansprakelijk zijn voor wegen die niet in een goede staat / in gebrekkige toestand verkeren. De wegbeheerder moet het onderhoud dus op niveau houden en mag geen bekende gevaarlijke situaties in stand houden. Wat wordt verstaan onder gebrekkige toestand van de weg hangt af van de soort weg en wat je hiervan mag verwachten.	Wetten.overheid.nl
Wet natuurbescherming (2017)	Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er wordt aangehaakt bij	Wetten.overheid.nl rvo.nl Uvw.nl

	de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.	
--	---	--

Richtlijnen		
Wat	Betekenis voor beheer wegen	Referentie
Wegbeheersystematiek 2011 (CROW publicatie 147).	Deze systematiek voorziet in landelijk geaccepteerde en gehanteerde richtlijnen met betrekking tot wegbeheer. Het beheersysteem binnen de BAR-organisatie (GBI) is gebaseerd op deze richtlijn. Komende tijd wordt het systeem geschikt gemaakt voor de nieuwe Wegbeheersystematiek 2019. De nieuwe systematiek voorziet in betere planningsmogelijkheden en een gerichtere aanpak. Om de mogelijkheden met betrekking tot integrale afwegingen en prioriteren goed te kunnen borgen is doorgroei mogelijk naar de Beheersystematiek Openbare ruimte. Deze systematiek is gebaseerd op assetmanagement (ISO 55001). Dit heeft zijn doorwerking op zowel het beheersysteem GBI als de beheerplannen.	CROW

Ontwikkelingen	
Ontwikkeling	Betekenis voor beheer wegen
Klimaatverandering	Veranderende ontwerpuitgangspunten (denk aan alleen verharding als het nodig is, waterbergende fundering, waterdoorlatende verharding, vrije afwatering naar de berm, etc). In warmere nattere perioden kans op explosieve onkruidgroei in de verharding. Inzet gladheidsbestrijding neemt af door zachtere winters.
Energietransitie	Mogelijke aanleg van een warmtenet heeft invloed op de planning voor wegonderhoud en vervanging.
Omgevingswet	Betekenis voor beheer wegen nog niet bekend.
Technologische ontwikkelingen	Mogelijkheden voor toepassing van duurzame (CO ₂ neutrale) materialen nemen toe. Nieuwe mogelijkheden om waarde te genereren uit de weg, zoals energieopwekking door middel van zonnecollectoren in het asfalt. Innovatieve ontwikkelingen op gebied van thermische en mechanische onkruidbestrijding zijn gaande.
Maatschappelijke ontwikkelingen	Ouderen blijven langer thuis wonen. Aandacht voor looproutes. De fiets neemt een steeds belangrijkere plaats in. Aandacht voor fietspaden en fietsroutes.

	Als gevolg van de woningbouwopgave neemt het areaal toe en zullen komgrenzen worden verlegd (en daarmee ook beheergrenzen).
Bestuurlijke verkenning waterschapswegen (2018)	Het Waterschap heeft diverse wegen in beheer, bijvoorbeeld op de dijken. Het Ministerie van I&M heeft laten onderzoeken hoe de belemmeringen bij de overdracht van waterschapswegen naar gemeenten kunnen worden weggenomen. De conclusie is dat dit maatwerk is per gemeente. Totaal gaat het in Ridderkerk om 11 km gebiedsontsluitingswegen (80 km/u), 19 km erftoegangswegen (60 km/u) en 24 km vrijliggend fietspad. Inclusief verlichting en bermen.

Aanpak		
<p>Dagelijks onderhoud Kleine reparaties straatwerk tot 100 m², kleine reparaties asfalt, onderhoud halfverharding en reparatie en reiniging kolken (<i>FCL 621001 Dagelijks onderhoud wegen</i>)</p> <p>Onkruidbestrijding, zwerfafval verwijderen en straatvegen (<i>FCL 621015 Straatreiniging</i>)</p>	<p>Planmatig onderhoud Werkzaamheden aan de verharding vanaf 100 m², zoals groot onderhoud met hergebruik materiaal of vervangen asfaltdeklaag (<i>FCL 621000 Planmatig onderhoud wegen</i>)</p>	<p>Investeringen Vernieuwen van de verharding, vaak inclusief fundering (<i>FCL 72100048 Rehabilitatie</i>)</p>
<p>Afwegingscriteria: dagelijks onderhoud Kleine reparaties aan het straatwerk of asfalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling globale inspectie • Klachtenmeldingen bewoners • Wijkschouw (bewoners met beheerder) • Constateringen van de eigen dienst <p>Onderhoud halfverhardingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klachtenmeldingen bewoners • Wijkschouw (bewoners met beheerder) • Constateringen van de eigen dienst (alle medewerkers) <p>Straatkolken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks na het bladseizoen reinigen. Op plaatsen waar het nodig is 2x per jaar reinigen. 	<p>Afwegingscriteria: planmatig onderhoud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling twee-jaarlijkse globale inspectie elementen verhardingen. • Beoordeling jaarlijkse globale inspectie asfalt verhardingen. • Kwalitatieve beoordeling door de beheerder ten aanzien van beeldkwaliteit. • Restlevensduur verharding. • Grootschalige werkzaamheden door bv. riolering. • Binnenstedelijke ontwikkelingen met herinrichting tot gevolg. <p>Gemiddelde levensduur asfalt: 10-15 jaar Gemiddelde levensduur geluidsreducerend asfalt: ca. 8 jaar</p>	<p>Afwegingscriteria: investeringen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling twee-jaarlijkse globale inspectie elementen verhardingen. • Beoordeling jaarlijkse globale inspectie asfalt verhardingen. • Kwalitatieve beoordeling door de beheerder ten aanzien van beeldkwaliteit • Restlevensduur verharding en fundering. • Grootschalige werkzaamheden door bv. riolering. • Binnenstedelijke ontwikkelingen met herinrichting tot gevolg. <p>Gemiddelde levensduur betonstraatstenen: 40 jaar Gemiddelde levensduur gebakken klinkers: 60 jaar Gemiddelde levensduur fundering: 40 jaar</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Reparatie na meldingen of jaarlijkse inventarisatie. • Tussendoor reinigen en repareren n.a.v. klachten. <p>Onkruidbestrijding en straatvegen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 keer per jaar onkruidbestrijding (2x thermisch, 3x borstelen) bij elementenverharding. Halfverharding 4x per jaar thermisch. • Onkruidvrijmaken goten 3x per jaar (asfalt) • 5 keer per jaar straatvegen 		
<p>Ontwerpuitgangspunten: dagelijks onderhoud Bij kleine reparaties aan de verharding wordt zoveel als mogelijk gebruikte materialen toegepast, passend bij de rest van het straatwerk.</p>	<p>Ontwerpuitgangspunten: planmatig onderhoud Maatwerk per situatie. Klimaatstresstest betrekken bij ontwerp en/of materiaal keuzes. Zoveel als mogelijk gebruik maken van de bestaande materialen (duurzaam).</p>	<p>Ontwerpuitgangspunten: investeringen Maatwerk per situatie. Klimaatstresstest betrekken bij ontwerp en/of materiaal keuzes. Bij een wegreconstructie wordt per situatie bekeken of de rijweg wordt teruggebracht op aanleghoogte of niet.</p>
<p>Uitvoering eigen dienst: dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eigen dienst neemt de meldingen in behandeling en stelt de situatie veilig. • Gaten in de half-verharding vullen als deze gevaarlijk zijn. • Zwerfvuilbeheersing (door team Reiniging). • De toezichthouders controleren het werk van de aannemer. 	<p>Uitvoering eigen dienst: planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Beheerders beoordelen de inspectieresultaten, stellen een planning op en zetten de opdracht uit.</p> <p>Afhankelijk van de grootte van het werk wordt team Projecten en/of team Werkvoorbereiding ingeschakeld.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst: investeringen <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de genoemde investering, geboekt als 'doorbelasting uren'.</i></p> <p>Afhankelijk van de grootte van het werk wordt team Projecten en/of Werkvoorbereiding ingeschakeld.</p> <p>Bij onvoldoende capaciteit van Projecten en/of Werkvoorbereiding wordt een externe partij ingeschakeld ten laste van de investering (wordt dan geboekt als 'inhuur derden').</p>
<p>Uitvoering derden: dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL's uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Herstraten tot 100 m². 	<p>Uitvoering derden: planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verharding vanaf 100 m² herstraten 	<p>Uitvoering derden: investeringen <i>Kosten komen ten laste van de investering uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Verharding vanaf 100 m² herstraten

<ul style="list-style-type: none"> • Straatkolken reinigen • Straatkolken repareren • Kleine reparaties asfalt ± 1 m² • Onkruid verwijderen • Straatvegen 	<ul style="list-style-type: none"> • Verharding vanaf 1 m² asfalteren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verharding vanaf 100 m² asfalteren. • Fundering vervangen.
---	--	--

Financiën
(bron: Key2Financiën - 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621001 - Dagelijks onderhoud wegen							
Lasten	343001	Aanschaf gereedschappen en (verbruiks)materialen	14.200	14.200	14.200	14.200	14.200
	343103	Onderhoud schoonmaak en reinigingskosten	63.200	63.200	63.200	63.200	63.200
	343106	Onderhoudskosten projecten	135.400	205.900	267.200	267.300	267.300
	343140	Onderhoud verhardingen	296.100	296.100	303.600	303.600	303.600
	343141	Onderhoud herbestratingen	46.000	46.000	46.000	46.000	46.000
	343215	Schade aan gemeente- / BAR -eigendommen	20.500	20.500	20.500	20.500	20.500
Totaal van de : Lasten			575.400	645.900	714.700	714.800	714.800
Baten	423015	Schadevergoeding van veroorzaker / verzekeraar	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totaal van de : Baten			-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totaal FCL : 621001			555.400	625.900	694.700	694.800	694.800

Toelichting ECL's:

- 343001: Aanschaf gereedschappen zoals sondeerapparaat, meetlint, loopwiel.
343103: Dit betreft het reinigen en schoonmaken van de kolken.
343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.
343140: Kleine reparaties tot 100 m².
343141: Het herbestraten van oude kabels en leidingen sleuven.
343215: Het betreft hier oliesporen en schades aan de buitenruimte.
423015: Dit zijn inkomsten van verzekeraars of waarborgfonds.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621015 - Straatreiniging							
Lasten	343106	Onderhoudskosten projecten	7.900	12.000	15.400	15.600	15.600
	343140	Onderhoud verhardingen	442.400	442.400	442.400	442.400	442.400
	343143	Onderhoud onkruidbestrijding verhardingen	373.900	373.900	373.900	373.900	373.900
Totaal van de : Lasten			824.200	828.300	831.700	831.900	831.900
Totaal FCL : 621015			824.200	828.300	831.700	831.900	831.900
Toelichting ECL's:							
343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.							
343140: Dit betreft het straatvegen volgens het bestek.							
343143: Dit betreft het onkruidverwijderen volgens het bestek.							
Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.							

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621000 - Planmatig onderhoud wegen							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	209.700	346.500	389.800	433.200	493.600
	300000	Personeel van derden	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
	333000	Aanschaf duurzame goederen	22.800				
	341000	Belastingen	68.700	68.700	68.700	68.700	68.700
	343140	Onderhoud verhardingen	1.652.600	1.636.400	1.547.000	1.594.800	1.197.000
	343141	Onderhoud herbestratingen	46.000	46.000	46.000	46.000	46.000
	343402	Onderzoeks en inspectiekosten	16.300	16.300	16.300	16.300	16.300
	422203	Bijdragen aan waterschappen	185.000	185.000	369.700	185.000	185.000
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	79.400	87.600	94.700	101.300	112.000
Totaal van de : Lasten			2.316.500	2.422.500	2.568.200	2.481.300	2.154.600
Baten	340520	Inkomsten degeneratie Wegen	-93.100	-93.100	-93.100	-93.100	-93.100
	630100	Overige verrekeningen	-66.500				
Totaal van de : Baten			-159.600	-93.100	-93.100	-93.100	-93.100
Totaal FCL : 621000			2.156.900	2.329.400	2.475.100	2.388.200	2.061.500
Toelichting ECL's:							

Factsheet wegen

230000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.
 300000: Kosten inhuren derden, bijvoorbeeld toezichhouder.
 333000: Dit betreft doorgeschoven investeringskrediet van 2019 naar 2020 voor busvoorzieningen Vlietlaan noordzijde en Da Costalaan (2e turap 2019). Omdat bedrag kleiner is dan € 25.000, is dit bedrag in de exploitatie geraamd ipv als investering.
 341000: Wegen- en watersysteemheffing (Waterschap)
 343140: Groot onderhoudsbestek vanaf 100 m² en meer. Dit budget is inclusief aanleg geluidsreducerend asfalt (nav actieplan geluid) + € 350.000 p/j in 2020 t/m 2023 voor verhogen onderhoudsniveau.
 343141: Het herbestraten van oude kabels en leidingen sleuven
 343402: Het uitvoeren van de weginspectie en funderingsonderzoek.
 422203: Het waterschap beheert diverse wegen buiten de bebouwde kom, daar levert de gemeente een bijdrage aan (niet-zijnde belasting).
 610000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.
 340520: Dit zijn kosten die geïnd worden bij nuts en telecombedrijven.
 630100: Dit betreft een eenmalig ISV3-budget 'geluid' ter dekking van een deel van de kosten voor aanleg geluidsreducerend asfalt (nav actieplan geluid).

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- In de Jaarrekening 2019 is voorgesteld de bijdrage van € 107.000 aan het Waterschap voor het geluid reducerend asfalt op de Rotterdamseweg door te schuiven naar 2020.
- In de Jaarrekening 2019 is voorgesteld om € 36.200 voor het vervangen van de deklaag aan de Vlietlaan en de Geerlaan door stilasfalt door te schuiven naar 2020.
- In de Jaarrekening 2019 is voorgesteld het ISV3-budget 'geluid' van € 36.200 ter dekking van deze kosten door te schuiven naar 2020.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
72106077 - Rehabilitatie wegen							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	800.000				
	630210	Doorbelasting uren	67.200				
Totaal van de : Lasten			867.200				
Totaal FCL : 72106077			867.200				

In de begroting 2020 is jaarlijks een investeringskrediet van € 867.200 voor rehabilitatie wegen opgenomen.

Toelichting ECL's:

333000: Totale vervangingen van de materialen
 630210: Doorbelasting uren van eigen personeel

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- In de Jaarrekening 2019 is voorgesteld het restantkrediet van € 672.100 door te schuiven naar 2020. Totaal is er in 2020 € 1.539.300 beschikbaar.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621010 - Gladheidsbestrijding							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	84.600	84.600	84.600	81.000	81.000
	310000	Energiekosten	600	600	600	600	600
	343001	Aanschaf gereedschappen en (verbruiks)materialen	30.700	30.700	30.700	30.700	30.700
	343106	Onderhoudskosten projecten	38.400	70.400	86.900	95.300	95.300
	343400	Uitbesteed werk (uren en materiaal)	31.700	31.700	31.700	31.700	31.700
	343401	Advieskosten	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
	343500	Telefoonkosten en datacommunicatie	400	400	400	400	400
	343599	Overige algemene kosten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	24.400	23.200	22.000	20.800	19.700
Totaal van de : Lasten			215.600	246.400	261.700	265.300	264.200
Totaal FCL : 621010			215.600	246.400	261.700	265.300	264.200

Toelichting ECL's:

230000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

310000: Energiekosten voor het meetpunt aan de Benedenrijweg

343001: Bijvoorbeeld aanschaf zout, zoutkisten, schepjes, schuivers, pekewater.

343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.

343400: Inhuur derden (het strooien wordt deels met eigen mensen, deels met inhuur uitgevoerd).

343401: Meetpunt, advies Meteo en overige onderzoeken.

343500: Kosten van het meetpunt.

343599: Overige kosten strooiploeg.

610000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
84306015 - RK Reserve onderhoud verharding							
Lasten	606215	RK Mutatie reserve OH verhardingen	1.622.100	1.672.400	1.583.000	1.630.800	1.233.000
Totaal van de : Lasten			1.622.100	1.672.400	1.583.000	1.630.800	1.233.000
Baten	606215	RK Mutatie reserve OH verhardingen	-1.007.400	-1.073.600	-985.900	-1.098.900	-1.071.800
Totaal van de : Baten			-1.007.400	-1.073.600	-985.900	-1.098.900	-1.071.800
Totaal FCL : 84306015			614.700	598.800	597.100	531.900	161.200

Toelichting ECL's:

606215 lasten: Jaarlijkse aanwending van de reserve ter dekking van de lasten voor groot onderhoud aan verhardingen (betreft de lasten op FCL 621000 planmatig onderhoud wegen/ECL 343140 onderhoud verhardingen + ECL 300000 personeel van derden) NB: in 2020 is het bedrag van het ISV30-budget hiermee verrekend.

606215 baten: Jaarlijkse toevoeging aan de reserve.

NB: Vanaf 2020 is de jaarlijkse dotatie aan de reserve verhoogd met € 10.700 voor de toekomstige vervanging van het geluidsreducerend asfalt op de Rotterdamseweg.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

**Meerjarenplanning
Planmatig onderhoud**

2020

Locatie werkzaamheden	Kostenraming uitvoering	Kostenraming stil asfalt
Raamovereenkomst Groot Onderhoud, incl. verhogen onderhoudsniveau € 350.000	€ 537.491	
Populierenlaan (Burg. De Zeeuwstraat-Sportlaan), code B1.2	€ 43.152	€ 11.275
Populierenlaan tot rotonde zwembad, code B2	€ 34.524	€ 10.549
Rijksstraatweg, code 1a	€ 113.625	€ 16.637
Rijksstraatweg, code 1b	€ 132.032	€ 19.332
Rijksstraatweg, code 2	€ 103.559	€ 15.163
Johann Sebastian Bachstraat, code 6	€ 34.797	€ 11.555
Geerlaan (Jan Luykenstraat-Ridderstraat), code F1	€ 15.118	€ 3.256
Vlietlaan (Vondellaan-Rotonde Vogelvliet), code 4	€ 98.902	€ 14.481
304-Ringdijk F15 snelfietsroute	€ 70.000	
Gildenweg vervangen deklaag	€ 110.000	
Gildenweg vervangen deklaag VRI	€ 45.000	

Factsheet wegen

Kievitsweg (trillingsscherm)	€ 17.500	
Julianastraat/Wilhelminastraat (trillingsscherm+renovatie)	€ 75.952	
Crezeepolderweg deklaag	€ 25.000	
Rosmolen herbestraten, fase 1+fase2	€ 64.900	
Prunuslaan herbestraten, fase 1	€ 65.000	
<i>Totaal</i>		€ 1.727.848
2021		
Locatie	Kostenraming uitvoering	Kostenraming stil asfalt
Raamovereenkomst Groot Onderhoud, incl. verhogen onderhoudsniveau	€ 545.000	
Geerlaan (Burg. de Zeeuwstraat tot Jan Luykenstraat), code F2	€ 38.430	€ 11.742
Geerlaan (Burg. de Zeeuwstraat tot het viaduct A15/A16, code F3)	€ 71.401	€ 18.656
Sportlaan tot de tunnel, code H	€ 88.220	€ 23.050
Rosmolen herbestraten, fase 3+fase4	€ 74.900	
Prunuslaan herbestraten, fase 2	€ 75.000	
Nog nader te bepalen	€ 690.001	
<i>Totaal</i>		€ 1.636.400
2022		
Locatie	Kostenraming uitvoering	Kostenraming stil asfalt
Raamovereenkomst Groot Onderhoud, incl. verhogen onderhoudsniveau	€ 725.000	
Nog nader te bepalen	€ 822.000	
<i>Totaal</i>		€ 1.547.000
2023		
Locatie	Kostenraming uitvoering	Kostenraming stil asfalt
Raamovereenkomst Groot Onderhoud.	€ 375.000	
Jan Luykenstraat, code E	€ 341.493	
Nog nader te bepalen	€ 878.307	
<i>Totaal</i>		€ 1.594.800
2024		
Locatie	Kostenraming uitvoering	Kostenraming stil asfalt
Raamovereenkomst Groot Onderhoud.	€ 375.000	
Rijksstraatweg, code 3b	€ 32.843	€ 10.906
Kievitsweg (Tussen Randweg en Sportlaan)	€ 62.506	€ 20.757
Nog nader te bepalen	€ 694.988	
<i>Totaal</i>		€ 1.197.000
<i>Opmerking: de definitieve planning hangt af van toekomstige inspectieresultaten, beschikbare budgetten en afstemming met andere disciplines. Deze meerjarenplanning is een dynamisch document en wordt telkens aangepast aan de actualiteit.</i>		

Meerjarenplanning Investerings		
2020		
Locatie werkzaamheden	Kostenraming voorbereiding	Kostenraming uitvoering
RK2019 Rehab wegen-G Alewijnszstr-Linnenstraat	€ 4.406	€ 73.440
RK2019 Rehab wegen-Blauwbloem-Witbloemstraat	€ 5.351	€ 105.990
RK2019/RK2020 Rehab wegen-F15 snelfietsroute Vlasstraat		€ 293.125
RK2019/RK2020 Rehab wegen-Centrumplan Benedenrijweg		€ 147.250
RK2019 Rehab wegen-Jhr de Sav Lohmanstraat		€ 190.000
RK2019 Rehab wegen-Ds Sleswijk Visserstraat	€ 6.847	€ 114.126
RK2019 Rehab-Scheldepln f1 Haringvliet-Volkerakhof	€ 40.000	
RK2019 Rehab weg-Rijksstraatw ged GeerlaanNoldijk	€ 9.780	€ 163.000
RK2019 Rehab wegen-Herintr Bloemenbuurt Wijk Oost	€ 40.000	
RK2020 Rehab wegen Herstructurering Rembrandtweg	€ 5.609	€ 87.876
RK2020 Rehab wegen Centrumplan Magr van Comenestraat	€ 1.500	€ 25.000
RK2020 Rehab wegen Groot onderhoud fietspaden	€ 5.040	€ 78.960
RK2020 Rehab wegen Klaaskaterstraat		€ 117.000
RK2020 Rehab wegen Donckselaan	€ 25.000	
<i>Totaal incl. bedrag dat uit 2019 wordt doorgeschoven.</i>		<i>€ 1.539.300</i>
2021		
Locatie	Kostenraming voorbereiding	Kostenraming uitvoering
RK2021 Rehab wegen Dintelstraat/Marktstraat	€ 11.340	€ 157.054
RK2021 Rehab-Scheldepln f1 Haringvliet-Volkerakhof		€ 245.453
RK2021 Rehab wegen-Herintr Bloemenbuurt Wijk Oost		€ 245.453
RK2021 Rehab wegen Groot onderhoud fietspaden	€ 5.400	€ 84.000
RK2020 Rehab wegen Donckselaan		€ 118.500
<i>Totaal</i>		<i>€ 867.200</i>
2022		
Locatie	Kostenraming voorbereiding	Kostenraming uitvoering
RK2022 Rehab-Scheldepln f1 Haringvliet-Volkerakhof		€ 245.453
RK2022 Rehab wegen-Herintr Bloemenbuurt Wijk Oost		€ 245.453
RK2022 Rehab wegen Rijksstraatweg (tussen Noldijk en Voorweg)	€ 6.300	€ 105.000
RK2022 Rehab wegen Donckselaan		€ 118.500

Factsheet wegen

RK2022 Rehab wegen Dintelstraat/Marktstraat		€ 62.494
RK2022 Rehab wegen Groot onderhoud fietspaden		€ 84.000
<i>Totaal</i>		€ 867.200
2023		
Locatie	Kostenraming voorbereiding	Kostenraming uitvoering
RK2023 Rehab-Scheldepln f1 Haringvliet-Volkerakhof		€ 245.453
RK2023 Rehab wegen-Herintr Bloemenbuurt Wijk Oost		€ 245.453
Nog nader te bepalen		€ 376.294
<i>Totaal</i>		€ 867.200
2024		
Locatie	Kostenraming voorbereiding	Kostenraming uitvoering
RK2024 Rehab-Scheldepln f1 Haringvliet-Volkerakhof		€ 245.453
RK2024 Rehab wegen-Herintr Bloemenbuurt Wijk Oost		€ 245.453
Nog nader te bepalen		€ 376.294
<i>Totaal</i>		€ 867.200
<i>Opmerking: de definitieve planning hangt af van toekomstige inspectieresultaten, beschikbare kredieten en afstemming met andere disciplines. Deze meerjarenplanning is een dynamisch document en wordt telkens aangepast aan de actualiteit.</i>		

Factsheet Civiele Kunstwerken Ridderkerk

Areaal (bron: GBI – 24 maart 2020)	
	Aantal (stuks)
Fiets-voetbruggen	66
Verkeersbruggen-viaducten-tunnels	25
Beschoeiing-Damwanden-Glooiing-Keermuur-Walmuur-Duikerbrug	110
Trappen	53
Vlonders	16
Ponton	1
Geluidsmuur	4
Waterwerk	3
Geleiderail	5
Monument-Draadstaaltent-Uitkijktoren	4
Totaal:	287

Areaal is inclusief de kunstwerken op de begraafplaatsen, sportaccommodaties en schoolpleinen.

Waarde
De vervangingswaarde van het totale areaal is € 10 miljoen.

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Overeenkomst uitvoeren inspecties	Inspecteren van alle civiele kunstwerken over een periode van 3 jaar.	31 december 2020	GV 12189
Gemalen en verlichting in tunnels (interne afspraak)	In twee tunnels is een gemaal geplaatst voor het afvoeren van regenwater en droogpompen van de tunnelbak. Het beheer, onderhoud en de vervanging van deze gemalen wordt beschreven in het gemeentelijk rioleringsplan. De verlichting in de tunnels is opgenomen als onderdeel van de tunnel, het stroomgebruik is		

	gekoppeld aan de pompen. De verlichting is opgenomen in de factsheet openbare verlichting.		
Ponton Waterbus (interne afspraak)	De openbare verlichting op het ponton is opgenomen in de factsheet openbare verlichting.		
Overeenkomst ponton Waterbus (Gemeente Dordrecht afdeling Ruimtelijke Kwaliteit)	Betreft het inspecteren van de aanlegsteiger van de Waterbus aan de Schans en het uitbrengen van een rapportage m.b.t. het grootonderhoud gepland in 2021	31-12-2019	GV 66574

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken	Einde looptijd	Referentie
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.	Nvt	Gemeentelijke website
Beleidskader Duurzaam Beheer (2008) Evaluatie Duurzaam Beheer (2013)	Volgens het beleidskader Duurzaam Beheer moeten alle civiele kunstwerken voldoen aan kwaliteitsniveau b. Dit houdt in dat het kunstwerk maximaal 25 procent vuil of graffiti mag bevatten, tot 25 procent van de slijtlaag mag ontbreken op de bruggetjes en de leuninggen tot veertig procent kaal mogen zijn.		Gemeentelijke website
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.	2035	Gemeentelijke website

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken	Referentie
Wegenwet (1930)	De Wegenwet geeft aan wanneer een weg openbaar is en dat openbare wegen, inclusief civiele kunstwerken die onderdeel uitmaken van de weg, in goede staat moeten worden gehouden door Rijk, Provincie, waterschap of gemeente. De wet geeft ook voorschriften over het overdragen van het onderhoud en voorschriften over de wegenlegger (wegenbeheerregister).	Wetten.overheid.nl
Wegenleggerbesluit (1932)	In het Wegenleggerbesluit worden details gegeven waaraan de wegenlegger (wegenbeheerregister) moet voldoen. De wegenlegger is een kaart met daarop de wegen buiten de bebouwde kom en de wegen naar het station. Voor elke weg, inclusief civiele kunstwerken die onderdeel uitmaken van de weg, moet o.a. de onderhoudsplichtige worden aangegeven. Gemeente Ridderkerk beschikt niet over een actuele wegenlegger.	Wetten.overheid.nl
Burgerlijk Wetboek artikel 6:174 (1992)	De gemeente kan als wegbeheerder risicoaansprakelijk zijn voor wegen en civiele kunstwerken die niet in een goede staat / in gebrekkige toestand verkeren. De wegbeheerder moet het onderhoud dus op niveau houden en mag geen bekende gevaarlijke situaties in stand houden. Wat wordt verstaan onder gebrekkige toestand van de weg hangt af van de soort weg en wat je hiervan mag verwachten.	Wetten.overheid.nl
Wet natuurbescherming (2017)	Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er wordt aangehaakt bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.	Wetten.overheid.nl rvo.nl Uvw.nl
Besluit bodemkwaliteit	De bodem en het oppervlaktewater moet beschermd worden tegen verontreiniging. Daarom zijn aan het gebruik van bouwstoffen en grond normen verbonden. Verder stelt het kwaliteitseisen aan de uitvoering van bodemwerkzaamheden.	overheid.nl

Richtlijnen		
Wat	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken	Referentie
CUR Aanbeveling 117	Leidraad voor het inspecteren van civiele kunstwerken. In Ridderkerk wordt visueel geïnspecteerd volgens klasse B2 (toestandsinspectie), gecombineerd met klasse B5 (hersteladvies) en C2 (meerjarenonderhoudsplanning en budgetraming).	GV 57814

Ontwikkelingen	
Ontwikkeling	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken
Klimaatverandering	Door hogere temperaturen meer kans op uitzetten bruggen en met mogelijke vervormingen tot gevolg.
Energietransitie	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken nog niet in beeld.
Omgevingswet	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken nog niet in beeld.
Technologische ontwikkelingen	Mogelijkheden voor toepassing van duurzamere (CO ₂ neutrale) materialen nemen toe.
Maatschappelijke ontwikkelingen	Betekenis voor beheer civiele kunstwerken nog niet in beeld.

Aanpak	
<p>Dagelijks onderhoud en planmatig onderhoud Het vervangen van verrotte planken, schilderwerk en aanbrengen nieuwe dek/slijtlagen. (FCL 621025 Civiele kunstwerken)</p>	<p>Investerings Het vervangen van complete kunstwerken en levensduur verlengende renovaties. <i>Voor 2020 betreft dit</i> (FCL 72106005 RK2014 Geluidswal Drievliet) (FCL 72106014 Geluidswal 't Zand) (FCL 72106069 RK2018 Keerwand Doncksebos) (FCL 72106078 RK2019 Keermuur Rijksstraatweg 81502) (FCL 72106079 RK2019 Keermuur Rijksstraatweg 81503) (FCL 72106024 RK2017 Damwand Bilderdijklaan 053603)</p> <p><i>Voor 2021 betreft dit</i> (FCL 72106067 RK2018 Vervangen brug De Gorzen 043601)</p>
<p>Afwegingscriteria: dagelijks en planmatig onderhoud Onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p>	<p>Afwegingscriteria: investeringen Vervanging wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Globale visuele inspectie (elk jaar 1/3 van het areaal) door externe partij. • Jaarlijkse schouw door beheerder • Beoordeling inspectieresultaten • Klachtenmeldingen • Wijkschouw 	<ul style="list-style-type: none"> • Globale visuele inspectie (elk jaar 1/3 van het areaal) door externe partij. • Beoordeling inspectieresultaten • Eventueel aanvullend onderzoek • Restlevensduur <p>Gemiddelde levensduur fiets/voetbruggen: 60 jaar Gemiddelde levensduur viaducten: 90 jaar Gemiddelde levensduur damwanden: hout 25 jaar, staal 60 jaar Gemiddelde levensduur vlonders: 40 jaar</p>
	<p>Uitgangspunten investeringen Nieuwe houten bruggen zijn onderhoudsarm (schilderen niet nodig). Bruggen met stalen liggers. FSC gecertificeerd hout toepassen.</p>
<p>Uitvoering onderhoud eigen dienst <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Beheerders beoordelen de inspectieresultaten, stellen een planning op en zetten de opdracht uit.</p> <p>De eigen dienst voert geen onderhoudswerkzaamheden uit (stelt alleen de situatie veilig indien dit aan de orde is). Eigen dienst houdt toezicht op de werkzaamheden.</p>	<p>Uitvoering investeringen eigen dienst <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de investering, geboekt als 'doorbelasting uren'.</i></p> <p>Beheerders beoordelen de inspectieresultaten, stellen een planning op en zetten de opdracht uit. Afhankelijk van de grootte van het werk wordt team Projecten en/of team Werkvoorbereiding ingeschakeld.</p> <p>Eigen dienst houdt toezicht op de werkzaamheden.</p>
<p>Uitvoering onderhoud derden <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd door derden.</p>	<p>Uitvoering investeringen derden <i>Kosten komen ten laste van de investering uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Vervangingen worden uitgevoerd door derden.</p>

Financiën
(bron: Key2Financiën - 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621025 - Civiele Kunstwerken							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	84.000	94.100	96.200	88.000	88.000
	310000	Energiekosten	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
	342000	Pachten en erfpachten	4.400	4.400	4.400	4.400	4.400
	343100	Onderhoudskosten	134.800	134.800	134.800	134.800	134.800
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	22.900	21.800	21.000	19.700	18.400
Totaal van de : Lasten			252.100	261.100	262.400	252.900	251.600
Totaal FCL : 621025			252.100	261.100	262.400	252.900	251.600

Toelichting ECL's:

230000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

310000: Betreft energiekosten voor een aantal kunstwerken, zoals Ponton (Damweg 2?), gemalen Viaduct Sportlaan en Bendenrijweg.

342000: Kosten pacht en erfpacht van Huur water Nw Maas R'kerk (wandelpier), Rijksvastgoedbedrijf.

343100: Onderhoud zoals het vervangen van verrotte planken, schilderwerk en aanbrengen nieuwe dek/slijtlagen. Inclusief de inspectiekosten en kosten nader onderzoek.

610000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
72106067 - RK2018 Vervangen brug De Gorzen 043601							
Lasten	630210	Doorbelasting uren	1.900				
Totaal van de : Lasten			1.900				
Totaal FCL : 72106067			1.900				

Betreft in 2020 een voorbereidingskrediet.

In 2021 is € 40.000 geraamd voor de uitvoering.

Toelichting ECL's:

630210: Doorbelasting uren van eigen personeel.

Benodigde bijstelling: n.v.t.

Overige investeringen

Bij de jaarrekening 2019 wordt aangegeven de volgende kredieten door te schuiven naar 2020:

- Geluidswal Drievliet € 281.700
- Geluidswal 't Zand € 362.600
- Keerwand Donckse bos € 127.000
- Keermuur Rijksstraatweg 81502 € 120.000
- Keermuur Rijksstraatweg 81503 € 45.000
- Damwand Bilderdijklaan € 35.600

Benodigde bijstelling: n.v.t.

Meerjarenplanning Planmatig onderhoud

Locatie			Raming
2020			
CONSERVEREN KUNSTWERKEN OP DE VOLGENDE LOCATIES:			€ 25.000,-
Kunstwerknummer	Kunstwerknaam	Kunstwerktype	
20004	Brug in Reyerpark 4	Duikerbrug	
44403	Brug Leeuwenhoekstraat 2	Fiets-voetbrug	
44404	Brug Clara Wichmanstraat	Fiets-voetbrug	
45101	Brug Stevinstraat	Fiets-voetbrug	
61701	Brug Visvliet	Verkeersbrug	
79001	Brug Loodspad	Fiets-voetbrug	

HEKWERK REPARATIES OP DE VOLGENDE LOCATIES:			€ 7.500,-
Kunstwerknummer	Kunstwerknaam	Kunstwerktype	
76104	Keerwand en glooiing bij Boelewerf	Damwand	
76105	Keerwand Boelewerf	Damwand	
76903	Steiger Ankerplaats	Steiger	
37004	Damwand drie rivieren	Damwand	
76101	Keermuur Boelewerf	Damwand	
REPARATIE KUNSTWERKEN OP DE VOLGENDE LOCATIES			€ 70.000,-
Kunstwerknummer	Kunstwerknaam	Kunstwerktype	
45303	Golfslagscherm en boothelling	Damwand	
72401	Brug Kruisweg 1	Duikerbrug	
72402	Brug Kruisweg 2	Duikerbrug	
81501	Brug Rijksstraatweg	Verkeersbrug	
43604	Brug in Gorzenpark 1	Fiets-voetbrug	
45301	Laad-/loswal Haven	Keermuur	
24201	Brug bij Seringenstraat 1	Fiets-voetbrug	
24202	Brug bij Seringenstraat 2	Fiets-voetbrug	
24204	Brug Ferdinand bolstraat	Verkeersbrug	
25501	Brug bij Vuurdoornlaan	Fiets-voetbrug	
41702	Brug Verlengde gildenweg	Fiets-voetbrug	
41703	Vissteiger Ringdijk-Woude	Steiger	
45104	Keermuur Erasmus	Keermuur	
46001	Brug Kaartenmakerstr	Fiets-voetbrug	
60101	Brug Fazant (west)	Fiets-voetbrug	
61001	Dam / Duiker Patrijs	Duiker	
61002	Brug Patrijs	Fiets-voetbrug	
62201	Brug in Zwaluw	Verkeersbrug	
62202	Dam / Duiker onder Zwaluw	Duiker	
70211	Keermuur Riebeekstraat	Keermuur	
72101	Brug Kievitsweg	Verkeersbrug	
74402	Brug bij Rijnsingel	Fiets-voetbrug	
74403	Duikerbrug Rijnsingel	Duikerbrug	
81518	Damwand Rijkstr thv vangrail	Damwand	
13718	Keermuur benedenrijweg t.h.v. blaak	Keermuur	

21504	Brug begraafplaats Hogeweg2	Fiets-voetbrug	
23501	Brug in Prunuslaan	Verkeersbrug	
23901	Brug bij Dierenweide 1	Fiets-voetbrug	
SCHOONMAKEN KUNSTWERKEN OP DE VOLGENDE LOCATIES:			€ 5.250,-
Kunstwerknummer	Kunstwerknaam	Kunstwerktype	
20001	Brug in Reyerpark 1	Fiets-voetbrug	
20004	Brug in Reyerpark 4	Duikerbrug	
20007	Brug Reyerpark 6	Fiets-voetbrug	
24203	Brug Jacob Ruisdealstraat	Fiets-voetbrug	
36501	Brug Willem de Zwijgerstr	Fiets-voetbrug	
41702	Brug Verlengde gildenweg	Fiets-voetbrug	
43604	Brug in Gorzenpark 1	Fiets-voetbrug	
44402	Duiker onder Leeuwenhoekstraat	Duiker	
53301	Brug Slauerhof	Fiets-voetbrug	
53601	Brug bij Vondellaan	Fiets-voetbrug	
60801	Brug bij Oosterparkweg	Fiets-voetbrug	
61202	Brug bij Rietvink	Fiets-voetbrug	
71004	Keermuur Donckselaan	Keermuur	
72103	Brug Waterland - Leklaan	Verkeersbrug	
81804	Keermuur rotonde Noldijk	Damwand	
ONDERHOUD WATERBUS PONTON:			€ 20.000,-
NADER TE BEPALEN:			€ 7.050,-
Totaal:			€ 134.800,-
2021			
SCHADEBEELDEN (kleinschalig onderhoud)			
Reparatie asfalt en slijtlagen op asfalt			€ 7.500,-
Reparatie leuning en dekdelen			€ 3.500,-
Conserveren leuning en onderbouw			€ 2.500,-
Reparatie metselwerk			€ 1.250,-
Reparatie beschoeiing en taludbekleding			€ 1.500,-
CYCLISCHE MAATREGEL			

Conservering overlagen leuning (hout)	€ 1.681,-
Conservering overlagen reling (staal)	€ 210,-
Groot onderhoud metselwerk	€ 452,-
Herstraten elementenverharding	€ 941,-
Onderhoud taludbekleding op zand	€ 218,-
Vervangen damwand (hout)	€ 11.736,-
Vervangen rooster (staal)	€ 1.726,-
Vervangen slijtlaag (epoxy)	€ 3.538,-
VEILIGHEIDSMATREGEL	
Hoogte hekwerk niet conform de huidige normering (Boelewerf)	€ 25.0000
GROOTONDERHOUD FASE 1	
Waterbus ponton de Schans	€ 70.000
NADER TE BEPALEN	€ 3.048
Totaal:	€ 134.800,-
2022	
SCHADEBEELDEN (kleinschalig onderhoud)	
Reparatie asfalt en slijtlagen op asfalt	€ 3500,-
Reparatie leuning en dekdelen	€ 2.500,-
Conserveren leuning en onderbouw	€ 1750,-
Reparatie metselwerk	€ 1.500,-
Reparatie beschoeiing en taludbekleding	€ 1.750,-
CYCLISCHE MAATREGEL	
Asfalt vervangen onderlaag	€ 3.850,-
Asfalt vervangen top laag	€ 2.369,-
Conservering overlagen hekwerk (staal)	€ 664,-
Conservering overlagen leuning (staal)	€ 14.031,-
Conservering staal overlagen	€ 1.215,-
Groot onderhoud keermuur (metselwerk)	€ 2.337,-
Groot onderhoud metselwerk	€ 38.669,-
Onderhoud taludbekleding op zand	€ 244,-

Vervangen beschoeiing (hout)	€ 2.251,-
GROOTONDERHOUD FASE 2	
Waterbus ponton de Schans	€ 50.000,-
NADER TE BEPALEN:	€ 8.171,-
Totaal:	€ 134.800,-
2023	
SCHADEBEELDEN (kleinschalig onderhoud)	
Reparatie asfalt en slijtlagen op asfalt	€ 2.500,-
Reparatie leuning en dekdelen	€ 1.500,-
Conserveren leuning en onderbouw	€ 3.500,-
Reparatie metselwerk	€ 2.250,-
Reparatie beschoeiing en talusbekleding	€ 1.750,-
CYCLISCHE MAATREGEL	
Conservering overlagen leuning (staal)	€ 3.605,-
Groot onderhoud Langsligger (staal)	€ 3.142,-
Herstraten elementenverharding	€ 385,-
Klein onderhoud kademuur (metselwerk)	€ 7.668,-
Klein onderhoud keermuur (metselwerk)	€ 1.308,-
Vervangen dilatatievoeg	€ 1.500,-
GROOTONDERHOUD FASE 3	
Waterbus ponton de Schans	€ 80.000,-
NADER TE BEPALEN:	€ 13.644,-
Totaal:	€ 134.800,-
2024	
SCHADEBEELDEN (kleinschalig onderhoud)	
Reparatie asfalt en slijtlagen op asfalt	€ 1.500,-
Reparatie leuning en dekdelen	€ 2.500,-
Conserveren leuning en onderbouw	€ 2.250,-

Reparatie metselwerk	€ 1.750,-
Reparatie beschoeiing en taludbekleding	€ 1.500,-
CYCLISCHE MAATREGEL	
Conservering overlagen langsligger (staal)	€ 417,-
Conservering overlagen leuning (hout)	€ 1.461,-
Conservering overlagen leuning (staal)	€ 1.814,-
Conservering overlagen reling (staal)	€ 306,-
Groot onderhoud leuning (staal)	€ 4.010,-
Vervangen slijtlaag (epoxy)	€ 3.102,-
GROOTONDERHOUD FASE 3	
Waterbus ponton de Schans	€ 70.000,-
NADER TE BEPALEN:	€ 44.192,-
Totaal:	€ 134.800,-
<p><i>Opmerking: dit zijn de maatregelen die op dit moment bekend zijn. Elk jaar wordt er op basis van actuele inzichten bepaald of er werkzaamheden bij komen of kunnen worden verschoven. Verwachting is dat het budget komende jaren toereikend is.</i></p>	

Meerjarenplanning Investerings	
Locatie	Raming
2020	
FCL 72106005 RK2014 Geluidswal Drievliet	€ 281.700 (incl. uren)
FCL 72106014 Geluidswal 't Zand	€ 362.600 (incl. uren)
FCL 72106069 RK2018 Keerwand Doncksebos	€ 127.000,- (excl.uren)
FCL 72106078 RK2019 Keermuur Rijkstraatweg 81502	€ 165.000,- (excl.uren)
FCL 72106079 RK2019 Keermuur Rijkstraatweg 81503	€ 63.700,- (excl.uren)
2021	
FCL 72106067 RK2018 Vervangen brug De Gorzen 043601.	€ 40.000,- (excl.uren)

2022 t/m 2024	
Op basis van huidige inzichten geen investeringen verwacht.	

Factsheet Groen Ridderkerk

Areaal (bron: GBI – 5 december 2019)		
Natuurlijke beplanting (bosplantsoen etc.)	345.367	m ²
Cultuurlijke beplanting (heesters, rozen etc.)	270.201	m ²
Hagen (hagen, klim- en leiplanten etc.)	5.127	m ²
Gras (gazon, ruw gras etc.)	1.337.747	m ²

Bovenstaande arealen zijn exclusief het groen op de begraafplaatsen en de speeltechnische ondergronden van de sportvelden (gras).

Waarde
De vervangingswaarde van het groenareaal is ruim € 12.000.000
<p>Het openbaar groen heeft naast een monetaire waarde ook waarde qua:</p> <p><u>gezondheid</u>: uiteenlopend wetenschappelijk onderzoek wijst erop dat verblijf in een groene omgeving gunstig kan zijn voor gezondheid en welbevinden (patiënten herstellen sneller in ziekenhuizen met uitzicht op groen, revalidatietuinen, meer groen-minder overgewicht/adhd/depressie bij kinderen).</p> <p><u>milieu</u>: verminderen luchtverontreiniging/verbeteren luchtkwaliteit, absorberen geluid.</p> <p><u>klimaat</u>: groen heeft een gunstig effect op het microklimaat in een stedelijke omgeving (matigen wind, schaduwwerking, verminderen luchtvochtigheid, dempen temperatuurschommelingen, tegengaan hittestress).</p> <p><u>beleving</u>: de kwaliteit van de openbare ruimte wordt in belangrijke mate bepaald door het openbaar groen (visitekaartje van de gemeente).</p> <p><u>sociale cohesie</u>: groen brengt kleur aan de buurt, brengt leven in de buurt en brengt mensen bij elkaar (groen heeft positief effect op gemoedstoestand van mensen waardoor de kans op vandalisme en misdrijven afneemt).</p> <p><u>fauna en biodiversiteit</u>: verstedelijking leidt tot versnippering en minder ruimte voor openbaar groen - en daarmee voor afname van het leefgebied van vogels, insecten ed. Diversiteit aan soorten en ecosystemen zorgen voor productie van zuurstof, afbraak van dode materialen, bestuiving van planten, waterzuivering en beheersen van plagen. Biodiversiteit betekent voor de mens voedsel, bouw materiaal, grondstoffen voor kleding en medicijnen.</p> <p><u>waterhuishouding</u>: groen zorgt voor vertraagde afvoer van regenwater (tijdelijke opslag op bladeren tijdens regenbuien, vergroten infiltratie in bodem en filteren verontreinigingen).</p>

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Afspraak met Waterschap	Benedenrijweg/Ringdijk: gemeente maait de uitzichthoeken bij de dijk en een aantal plaatsen.	Doorlopend	Niet vastgelegd
Huurovereenkomst Rijksoverheid	Huurovereenkomst met Rijksoverheid voor gebruik van gronden bij recreatiegebied De Noord	Doorlopend	GV 57819
Bestek R-00-0014-A	Groenonderhoud Bolnes, Rijsoord, West e.o	31 december 2020	GV 57819
Bestek B-00-0017-B	Groenonderhoud Donkersloot, Drievliet, Slikkerveer e.o	30 april 2021 (optie verlengen 2x 2 jaar)	GV 57819
Bestek BAR-00-0011	Raamovereenkomst groenrenovatie en bomen rooien	31 augustus 2021	Verseon 1274295
Raamovereenkomst via Servicecentrum Drechtsteden, leveren bomen en heesters	De overeenkomst leveren bomen en heesters liep op 1 september 2019 af. Een nieuwe aanbesteding is momenteel in voorbereiding. De huidige leverancier levert het plantmateriaal gedurende de tijd tot dat de nieuwe aanbesteding is gegund (rond het voorjaar van 2020).	1 mei 2020	GV 57814
Overeenkomst Stichting Steenbreek (2019)	De gemeente Ridderkerk heeft zich aangesloten bij Stichting Steenbreek. Het gaat hierbij om het verminderen van verhard oppervlak in particuliere tuinen: operatie steenbreek. Dit heeft voordelen voor o.a. de afvoer van hemelwater en de natuur. In de openbare ruimte geeft de gemeente het goede voorbeeld waar mogelijk. Vanuit planmatig onderhoud groen wordt in 2020 en 2021 € 2.500 bijgedragen aan dit project.	28 november 2021 Verlenging mogelijk met telkens 2 jaar.	GV 133363

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer groen	Einde looptijd	Referentie
Groenvisie Ridderkerk (nog niet vastgesteld)	De gemeenteraad heeft de Startnotitie Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte (2020-2024) in haar vergadering van 11 april 2019 vastgesteld. Op 15 oktober 2019 heeft het college	--	

	besloten om het Ambitiedocument van de concept Groenvisie vast te stellen en ter inzage te leggen. Het Ambitiedocument is in een commissievergadering behandeld. Er zijn adviezen en reacties gegeven op het concept. Vaststelling van de Groenvisie wordt in 2020 verwacht.		
Groen in perspectief. Actieplan Hoofdgroenstructuur (1997)	Visie op de parken, recreatiegebieden en open groene ruimten in de gemeente.		GV 159935
Groen voor lucht in Ridderkerk (2012)	Notitie over het optimaliseren van de groenstructuur en groenbeheer om de luchtkwaliteit te verbeteren	--	GV 57819
Toekomstvisie Reyerpark (2012)	Bij de jaarlijkse groenaanpassingen en dunningen kan nader gestuurd worden op een groeninrichting die optimale effecten heeft op het vastleggen van fijnstof en dergelijke, zonder dat de aanpassingen geweld doen aan de andere functies van het park. Bij verdere ontwikkelingen rondom het Reyerpark is de visie een uitgangspunt.	--	GV 57819
Beleidskader Duurzaam Beheer (2008) Bezuinigingen (2011) Evaluatie Duurzaam Beheer (2013)	In 2013 is het beleidskader Duurzaam Beheer geactualiseerd. Daarin zijn de kwaliteitsniveaus vastgesteld sinds de bezuinigingen van 2011, namelijk niveau B (standaard) voor winkelcentra en woongebieden en onderhoudsniveau C (minimaal) voor bedrijventerreinen. Dit is volgens de CROW beeldmeetlatten. Momenteel loopt het een proef om de beeldmeetlatten los te laten en het onderhoud uit te voeren op basis van frequentie, waarbij op vaste momenten onderhoud wordt gepleegd.	--	Gemeentelijke website
Convenant bij-vriendelijk handelen (2015)	Een bij-vriendelijk beheer toepassen in de openbare ruimte i.v.m. de landelijke toenemende bijensterfte.	--	Gemeentelijke website
Handboek Openbare Ruimte (2015)	Het handboek geeft voor elke beheerdiscipline aanwijzingen voor ontwerpkeuzes bij herinrichting of bij vervangingen in de openbare ruimte.	--	Gemeentelijke website
Coalitieakkoord 2018-2022 'Veel kleuren, één palet'	Mede door het openbaar groen is Ridderkerk een prettige gemeente om te wonen. "De regie op de leefbaarheid in de wijken is een gemeentelijke taak, maar zorgen voor een fijn leefklimaat doen we samen" (4. Leefomgeving en groen).	2022	Coalitieakkoord
Collegeprogramma 2018-2022 'Van palet naar prestatie'	Ridderkerk hecht grote waarde aan een kwalitatief goede buitenruimte. We maken werk van groene verbindingen zowel op grote schaal als op lokaal niveau in de wijken.	2022	Collegeprogramma

	Per wijk wordt een integrale visie opgesteld voor de openbare ruimte, die ook invloed heeft op het beheer van het openbaar groen.		
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.	--	Gemeentelijke website
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.	2035	Gemeentelijke website

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer groen	Referentie
Wet natuurbescherming	Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er kan bv. worden aangehaakt bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.	overheid.nl rvo.nl Uvw.nl
Natuurnetwerk Nederland	Om verdere achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland tegen te gaan (EU-standstillbeginsel) wordt een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland ontwikkeld. Verantwoordelijkheid ligt bij de provincies.	rijksoverheid.nl
Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden	Bestrijdingsmiddelen bevatten werkzame stoffen tegen schadelijke organismen. Naast voordelen brengt het gebruik ervan ook risico's met zich mee voor de volksgezondheid en het milieu. Een middel mag alleen worden verkocht en gebruikt als het is toegelaten. In Nederland bepaalt het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) of gebruik veilig is voor mens, dier en milieu voordat ze verkocht/gebruikt mogen worden.	overheid.nl ctgb.nl

Biodiversiteit	Aandacht voor afname van het aantal insecten. Gemeente richt zich op meer insectvriendelijk beheer van de openbare ruimte (mede door gevarieerde inrichting van het openbaar groen).
----------------	--

Aanpak	
<p>Dagelijks onderhoud Schoffelen en snoeien beplanting, maaien (ruw) gras en knippen hagen: onderhoud is van belang voor behoud van het groen en beeldkwaliteit openbare ruimte. Opnemen, inkoop en aanplant inboet: dode beplanting wordt vervangen. <i>(FCL 656005 Openbaar groen dagelijks)</i></p>	<p>Planmatig onderhoud Vervangen beplanting en gras. Groen is levend materiaal, waarvan de vitaliteit in de loop van de jaren afneemt. Dit betekent dat oude beplanting wordt vervangen door nieuwe of omgevormd wordt naar gras. Bij vervangingsprojecten vanuit riolering, verharding en/of speelvoorzieningen wordt uit integraal oogpunt ook vaak tegelijkertijd het groen vervangen. <i>(FCL 656000 Planmatig onderhoud groen)</i></p>
<p>Afwegingscriteria dagelijks onderhoud Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd aan de hand van integrale onderhoudsbestekken.</p>	<p>Afwegingscriteria planmatig onderhoud Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planmatig onderhoud aan riolering, verharding, speelvoorzieningen (combineren met vervanging groen) • Verkeerskundige aanpassingen • Ruimtelijke ontwikkelingen/herinrichtingen • Klachten/meldingen bewoners, wijkschouwen (beschikbaar budget is bepalend voor honoreren en/of prioritering bewonerswensen). • Sterk verminderde vitaliteit beplanting. Gemiddelde levensduur van beplanting: Bosplantsoen 50 jaar, sierplantsoen 25 jaar, hagen 25 jaar, vaste planten 10 jaar, gazon 25 jaar en ruw gras 50 jaar.
	<p>Ontwerpuitgangspunten planmatig onderhoud Beheerbewust ontwerpen en ontwerpbeewust beheren. Dus bij het ontwerp ook goed kijken naar de (on)mogelijkheden qua beheer + beheren vanuit de ontwerpgedachte.</p>

<p>Uitvoering eigen dienst dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Toezicht op uitvoering aannemer. Opnemen en aanplanten inboet. Onderhoud bloembakken, wisselperken, winkelcentra, stationsplein, hotspots's, ed.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Loonkosten (communicatie, voorbereiding, administratie en toezicht).</p>
<p>Uitvoering derden dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Aannemer voert de onderhoudswerkzaamheden integraal uit (met straatreinigen en waterwegen).</p>	<p>Uitvoering derden planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Aannemer ontzorgt de gemeente met werkvoorbereiding (uitwerken inschrijvingsstaat en tekeningen).</p>

Financiën
 (bron: Key2Financiën - 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
656005 - Openbaar groen dagelijks							
Lasten	343106	Onderhoudskosten projecten	42.000	64.400	79.600	85.300	85.300
	343160	Onderhoud buitenruimten incl. groen	1.320.700	1.220.700	1.220.700	1.220.700	1.220.700
Totaal van de : Lasten			1.362.700	1.285.100	1.300.300	1.306.000	1.306.000
Totaal FCL : 656005			1.362.700	1.285.100	1.300.300	1.306.000	1.306.000

Toelichting ECL's:
 343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.
 343160: Werkzaamheden dagelijks onderhoud groenvoorziening openbare ruimte. NB: In 2020 is dit budget nog eenmalig € 100.000 hoger nav de pilot onderhoudsniveau groen (collegeprogramma).

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
656000 - Openbaar groen planmatig							
Lasten	300000	Personeel van derden	18.000				
	341000	Belastingen	53.800	53.800	53.800	53.800	53.800
	342000	Pachten en erfpachten	22.800	22.800	22.800	22.800	22.800
	343160	Onderhoud buitenruimten incl. groen	134.100	152.100	154.600	154.600	154.600
	343400	Uitbesteed werk (uren en materiaal)	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	343402	Onderzoeks en inspectiekosten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal van de : Lasten			232.700	232.700	235.200	235.200	235.200
Baten	340521	Inkomsten degeneratie Groen	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal van de : Baten			-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal FCL : 656000			222.700	222.700	225.200	225.200	225.200

Toelichting ECL's:

300000: Betreft inhuur personeel t.b.v. opstellen groenvisie.

341000: Toegerekende kosten aan taakveld 'groen' vanuit de wegen- en watersysteemheffing die opgelegd wordt door het SVHW

342000: Jaarlijkse kosten voor het pachten van recreatiegebied 'De Noord' van eigenaar De Staat (Infrastructuur en Milieu)

343160: Vervangen groen bij integrale herinrichting openbare ruimte, vervangen groen met slechte vitaliteit/oplossen beheerproblemen/wensen bewoners

343400: Inzet aannemer voor onvoorziene werkzaamheden

343402: Monitoring biodiversiteit, onderzoeken Wet natuurbescherming etc.

340521: Inkomsten uit doorbelasting degeneratiekosten voor groenherstel bij aanleg van kabels en leidingen.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Meerjarenplanning Planmatig groenonderhoud	
Uitvoering	Raming
2020	
Vervangen groen (kleinschalige renovaties en oplossen beheerknelpunten)	€ 80.000
Herinrichting groen bij integrale projecten wegen/riolering/spelen	€ 30.000
Bewonerswensen, biodiversiteit, onvoorzien ed.	€ 26.100
2021	

Vervangen groen (kleinschalige renovaties en oplossen beheerknelpunten)	€ 90.000
Herinrichting groen bij integrale projecten wegen/riolering/spelen	€ 40.000
Bewonerswensen, biodiversiteit, onvoorzien ed.	€ 24.100
2022	
Vervangen groen (kleinschalige renovaties en oplossen beheerknelpunten)	€ 90.000
Herinrichting groen bij integrale projecten wegen/riolering/spelen	€ 42.000
Bewonerswensen, biodiversiteit, onvoorzien ed.	€ 24.600
2023	
Vervangen groen (kleinschalige renovaties en oplossen beheerknelpunten)	€ 90.000
Herinrichting groen bij integrale projecten wegen/riolering/spelen	€ 42.000
Bewonerswensen, biodiversiteit, onvoorzien ed.	€ 24.600
2024	
Vervangen groen (kleinschalige renovaties en oplossen beheerknelpunten)	€ 90.000
Herinrichting groen bij integrale projecten wegen/riolering/spelen	€ 42.000
Bewonerswensen, biodiversiteit, onvoorzien ed.	€ 24.600
<i>Opmerking: bovenstaande planning is zeer globaal. Specifieke invulling van de planning is afhankelijk van andere beheerdisciplines, beheerknelpunten, bewonerswensen etc. Deze meerjarenplanning is dynamisch en wordt jaarlijks herzien/aangepast aan de actualiteit.</i>	

Factsheet Bomen Ridderkerk

Areaal (bron: GBI - november 2019)		
Bomen (inclusief begraafplaats, sportvelden en buitengebieden)	18.017	stuks

Waarde
De vervangingswaarde van alle bomen is ca. € 9.819.000,-.
<p>De bomen hebben naast een monumentale waarde ook waarde qua gezondheid, milieu, klimaat, beleving, sociale cohesie, flora- en fauna (biodiversiteit) etc.:</p> <p><u>gezondheid</u>: uiteenlopend wetenschappelijk onderzoek wijst erop dat verblijf in een groene omgeving gunstig kan zijn voor gezondheid en welbevinden (patiënten herstellen sneller in ziekenhuizen met uitzicht op groen, revalidatietuinen, meer groen-minder overgewicht/adhd/depressie bij kinderen).</p> <p><u>milieu</u>: verminderen luchtverontreiniging/verbeteren luchtkwaliteit, absorberen geluid.</p> <p><u>klimaat</u>: bomen hebben een gunstig effect op het microklimaat in een stedelijke omgeving (matigen wind, schaduwwerking, verminderen luchtvochtigheid, dempen temperatuurschommelingen, tegengaan hittestress).</p> <p><u>beleving</u>: de kwaliteit van de openbare ruimte wordt in belangrijke mate bepaald door bomen en het openbaar groen (visitekaartje van de gemeente)</p> <p><u>sociale cohesie</u>: bomen en groen brengen kleur aan de buurt, brengt leven in de buurt en brengt mensen bij elkaar (bomen en groen hebben een positief effect op gemoedstoestand van mensen waardoor de kans op vandalisme en misdrijven afneemt).</p> <p><u>fauna en biodiversiteit</u>: verstedelijking leidt tot versnippering en minder ruimte voor het planten van bomen en het openbaar groen - en daarmee voor afname van het leefgebied van vogels, insecten ed. Diversiteit aan soorten en ecosystemen zorgen voor productie van zuurstof, afbraak van dode materialen, bestuiving van planten, waterzuivering en beheersen van plagen. Biodiversiteit betekent voor de mens voedsel, bouw materiaal, grondstoffen voor kleding en medicijnen.</p> <p><u>waterhuishouding</u>: bomen en groen zorgen voor vertraagde afvoer van regenwater (tijdelijke opslag op bladeren tijdens regenbuien, vergroten infiltratie in bodem en filteren verontreinigingen).</p>

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Raamovereenkomst Bomenonderhoud	BVCO's, begeleidings- en onderhoudssnoei bomen, bestrijding ziekte- en plagen	Wordt momenteel aanbesteed	
Interne afspraak met afdeling begraafplaatsen	Beheer en onderhoud bomen begraafplaatsen. Bomenonderhoud valt binnen de cyclus van het strategisch bomenonderhoud. Onderhoud wordt uitgevoerd door de eigen bomenploeg en wordt bijgestaan door een aannemer.	Doorlopend	
Raamovereenkomst Groenrenovaties en bomen rooien	Groenrenovaties en bomen rooien in de BAR	31 augustus 2021	GV 89990
Raamovereenkomst via Servicecentrum Drechtsteden, leveren bomen en heesters	De overeenkomst leveren bomen en heesters liep op 1 september 2019 af. Een nieuwe aanbesteding is momenteel in voorbereiding. De huidige leverancier levert het plantmateriaal gedurende de tijd tot dat de nieuwe aanbesteding is gegund (rond het voorjaar van 2020).	1 mei 2020	GV 57814

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer bomen	Einde looptijd	Referentie
Bomenplan Ridderkerk 'Geef bomen de ruimte' (2012)	Beleid voor het in stand houden van en verbeteren van het bomenbestand	Nvt.	Gemeentelijke website
Algemene Plaatselijke Verordening (APV) (2018)	In 'Hoofdstuk 4 Afdeling 3 Het bewaren van houtopstanden' van de APV staat dat het verboden is zonder vergunning van het bevoegd gezag houtopstanden te vellen die staan vermeld op de Groene Kaart.	Nvt	Overheid.nl
Groen voor lucht in Ridderkerk (2012)	Notitie over het optimaliseren van de groenstructuur en groenbeheer om de luchtkwaliteit te verbeteren	--	GV 57819
Toekomstvisie Reyerpark (2012)	Bij de jaarlijkse groenaanpassingen en dunningen kan nader gestuurd worden op een groeninrichting die optimale effecten heeft op het vastleggen van	--	GV 57819

	fijnstof en dergelijke, zonder dat de aanpassingen geweld doen aan de andere functies van het park. Bij verdere ontwikkelingen rondom het Reyerpark is de visie een uitgangspunt.		
Convenant bij-vriendelijk handelen (2015)	Een bij-vriendelijk beheer toepassen in de openbare ruimte i.v.m. de landelijke toenemende bijensterfte.	--	Gemeentelijke website
Handboek Openbare Ruimte (2015)	Het handboek geeft voor elke beheerdiscipline aanwijzingen voor ontwerpkeuzes bij herinrichting of bij vervangingen in de openbare ruimte.	--	Gemeentelijke website
Groene kaart (2018)	Op de groene kaart van Ridderkerk is aangegeven voor welke bomen een kapvergunning moet worden aangevraagd.	Nvt	Verseon 1353025
Coalitieakkoord 2018-2022 'Veel kleuren, één palet'	Mede door het openbaar groen is Ridderkerk een prettige gemeente om te wonen. "De regie op de leefbaarheid in de wijken is een gemeentelijke taak, maar zorgen voor een fijn leefklimaat doen we samen" (4. Leefomgeving en groen).	2022	Coalitieakkoord
Collegeprogramma 2018-2022 'Van palet naar prestatie'	Ridderkerk hecht grote waarde aan een kwalitatief goede buitenruimte. We maken werk van groene verbindingen zowel op grote schaal als op lokaal niveau in de wijken. Er wordt een groenvisie opgesteld die per wijk verder wordt uitwerkt.	2022	Collegeprogramma
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.	--	Gemeentelijke website
Actieplan Luchtkwaliteit (2018 - 2022)	In dit actieplan wordt o.a. benoemd dat extra bomen en struiken een positieve bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Hiervoor is jaarlijks € 50.000 ter beschikking gesteld.	2022	Gemeentelijke website
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.	2035	Gemeentelijke website

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer bomen	Referentie
Wet Natuurbescherming (2017)	Artikel 3.1 en Artikel 4.3 deze zijn het meest van toepassing op het beheer van bomen. Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er wordt aangehaakt bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.	Wetten.overheid.nl rvo.nl Uvw.nl
Burgerlijk Wetboek	Op grond van artikel 6:162 BW en jurisprudentie blijkt dat de boomeigenaar zelf in beginsel aansprakelijk is voor schade veroorzaakt door zijn boom als er aantoonbaar onvoldoende onderhoud en controle aan de boom is uitgevoerd. De gemeente heeft dus een zorgplicht ten aanzien van haar bomen, inhoudende regulier onderhoud en controle op zichtbare gebreken aan bomen.	Wetten.overheid.nl
Besluit bodemkwaliteit	De bodem en het oppervlaktewater moet beschermd worden tegen verontreiniging. Daarom zijn aan het gebruik van bouwstoffen en grond normen verbonden. Verder stelt het kwaliteitseisen aan de uitvoering van bodemwerkzaamheden.	overheid.nl

Richtlijnen			
Wat	Betekenis voor beheer bomen	Einde looptijd	Referentie
Leidraad 'Beheersing Eikenprocessierups Ridderkerk' (2019)	In de zomer van 2019 hadden grote delen van Nederland te maken met overlast van de eikenprocessierups. Ook in Ridderkerk was er overlast en is de eikenprocessierups bestreden om gezondheidsproblemen te voorkomen. Het ministerie van LNV heeft een leidraad uitgegeven met de meest recente kennis over de eikenprocessierups inclusief handvatten om de eikenprocessierups zo optimaal mogelijk te beheersen. Deze notitie is gebaseerd op die leidraad en geeft inzicht hoe binnen de gemeente Ridderkerk wordt omgegaan met de bestrijding van de eikenprocessierups.	Nvt	Gemeentelijke website
Handboek bomen (2018) van het Normeninstituut Bomen	De doelstelling van het Normeninstituut Bomen en daarmee van het Handboek Bomen 2018 is het verbeteren en waarborgen van de kwaliteitszorg voor bomen in de openbare ruimte. Het Handboek Bomen 2018 is een zorgvuldige bundeling van gestandaardiseerde procedures,	Nvt	GV 57814

	normen, kwaliteitseisen en resultaatverplichtingen die betrekking hebben op de uitvoering van werkzaamheden in, rond en met bomen. In 2016 is het strategisch boombeheer geïmplementeerd. Dit is een beheerprogramma waarin alle aspecten van boombeheer aan de orde komen. Het gaat hier met name om boomveiligheid en vitaliteit. Bomen worden conform het Handboek Bomen 2018 gesnoeid.		
Richtlijnen NVWA	Aanpak van boomziektes of bestrijding van aantastingen vindt plaats op basis van monitoring of volgens richtlijnen van de NVWA.	Nvt	nvwa.nl

Ontwikkelingen	
Ontwikkeling	Betekenis voor beheer bomen
Klimaatverandering	Bomen dragen bij aan een verkoelende werking. De bomen onderscheppen zonnestralen met de boomkroon (schaduw). Hittestress kan worden vermindert.
Energietransitie	De overgang van aardgas naar groene energie geeft mogelijk graafwerk (verleggen van bestaande kabels en leidingen of leggen van meer kabels en leidingen). Dit betekent dat de wortels en de bomen in een kwetsbare positie komen.
Omgevingswet	De bomenverordening zal in omgevingsplannen moeten worden verwerkt.
Technologische ontwikkelingen	Gebruik van duurzaam materieel (schone energie, minder uitstoot).
Maatschappelijke ontwikkelingen	Bewonersparticipatie bij (her)inrichting van de openbare ruimte.
Afname biodiversiteit	Gevarieerdere bomen, struiken en vaste planten aanplanten. Dit betekent niet dat in één keer de beplanting vervangen gaat worden. De aanplant van het gevarieerde assortiment zal plaats vinden bij reconstructies, omvormingen van het groen en bij het vervangen van bomen. Gevarieerde soorten aanplanten is belangrijk voor verhoging van biodiversiteit.
Ziekten en plagen	Meest voorkomende ziekte en plagen in de gemeente: <ul style="list-style-type: none"> • Kastanjabloedingsziekte: mits ze geen gevaar vormen voor de omgeving worden monumentale kastanjes zo lang mogelijk gehandhaafd (en wordt gekeken naar methoden van ziektebestrijding). Niet monumentale kastanjes met een slechte vitaliteit worden gefaseerd vervangen door andere soorten • Essentaksterfte: monitoringstraject gestart in 2014 en loopt tot 2021. De resultaten geven nog geen aanleiding tot directe acties. Wel zien we in ons essenbestand aantastingen. • Massaria: incidentele controle bij individuele bomen (platanen). • Roetschors ziekte: is een aantasting in esdoorns. Deze bomen kunnen een gevaar voor de gezondheid zijn en dienen direct verwijderd te worden.

	<ul style="list-style-type: none"> Eikenprocessierups: er wordt gewerkt volgens de leidraad 'Beheersing Eikenprocessierups Ridderkerk' (2019)
--	--

Aanpak	
<p>Dagelijks onderhoud</p> <p>Bomen eens in de 3 jaar keuren en indien nodig snoeien. Het oplossen van meldingen openbare ruimte. <i>(FCL 656002 Dagelijks onderhoud bomen)</i></p>	<p>Planmatig onderhoud</p> <p>Werkzaamheden die gericht zijn op het in stand houden van een vitaal bomenbestand. (Boomvervangingen). <i>(FCL 656001 Planmatig onderhoud bomen)</i></p>
<p>Afwegingscriteria dagelijks onderhoud</p> <p>Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> Boomveiligheidscontrole-onderzoeken (BVCO's) Normen uit Handboek bomen 2018 Constateringen (wijkschouw, klachten/meldingen, eigen dienst) 	<p>Afwegingscriteria planmatig onderhoud</p> <p>Vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ruimtelijke ontwikkelingen/herinrichtingen Planmatig onderhoud aan verharding (combineren met vervanging bomen) Verkeerskundige aanpassingen Boomveiligheidscontrole-onderzoeken (BVCO's). Takbreuk bij bomen met een slechte kwaliteit willen we voorkomen (gevaarlijk). Wortelopdruk in verharding geeft aan dat de ondergrondse groeiomstandigheden niet goed zijn. Dit heeft op termijn gevolgen voor de boomconditie en veroorzaakt bovendien struikelgevaar. Constateringen (wijkschouw, klachten/meldingen, eigen dienst) Leeftijd van het bomenbestand. Gemiddelde levensduur: Boom in verharding: 40 jaar Boom in ruw gras: 75 jaar Overige bomen: 50 jaar
	<p>Ontwerputgangspunten planmatig onderhoud</p> <p><u>Boven- en ondergrondse ruimte:</u> Nieuwe inrichting van woonstraten integraal ontwerpen. Dit betekent dat de positie van bomen, openbare verlichting, parkeervakken, drempels en de waterafvoer (kolken) gelijktijdig en in onderlinge samenhang bepaald worden. Hiermee kunnen structureel goede voorwaarden worden gecreëerd voor een duurzaam bomenbestand.</p> <p><u>Juiste boomsoort keuze:</u> Om deze problemen in de toekomst te voorkomen letten we op de volgende kenmerken bij nieuwe aanplant: grootte en breedte van de</p>

	boom, standplaats, kruinvorm, takvrije stamlengte, kroondichtheid, windgevoeligheid, strooizoutgevoeligheid, ziektegevoeligheid, fruit- of bloeivorm.
<p>Uitvoering eigen dienst dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Het snoeien van de bomen wordt deels uitgevoerd door de eigen bomenploeg van de BAR-organisatie. Toezicht op uitvoering aannemer.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Loonkosten (communicatie, voorbereiding, administratie en toezicht).</p>
<p>Uitvoering derden dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Het snoeien van de bomen wordt deels uitgevoerd door een aannemer.</p>	<p>Uitvoering derden planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd door een groenaannemer op basis van een raamovereenkomst.</p>

Financiën
(Bron: Key2Financiën - 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
656002 - Dagelijks onderhoud bomen							
Lasten	343100	Onderhoudskosten	107.600	107.600	107.600	107.600	107.600
	343402	Onderzoeks en inspectiekosten	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
Totaal van de : Lasten			121.100	121.100	121.100	121.100	121.100
Totaal FCL : 656002			121.100	121.100	121.100	121.100	121.100
<p>Toelichting ECL's:</p> <p>343100: Dit betreft specialistische werkzaamheden uitgevoerd door de aannemer (bv. inzet hoogwerker van 20 m).</p> <p>343402: Onderzoeks- en inspectiekosten (BVCO's).</p> <p>Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mogelijk wordt bij de 2^e tussenrapportage structureel extra budget aangevraagd voor de bestrijding van de eikenprocessierups. 							

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
656001 - Planmatig onderhoud bomen							
Lasten	343100	Onderhoudskosten	76.700	76.700	76.700	76.700	76.700
	343106	Onderhoudskosten projecten	30.800	32.100	32.200	33.000	33.000
	343400	Uitbesteed werk (uren en materiaal)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal van de : Lasten			157.500	158.800	158.900	159.700	159.700
Totaal FCL : 656001			157.500	158.800	158.900	159.700	159.700

Toelichting ECL's:

343100: Dit betreft de boomvervangingen.

343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.

343400: Budget extra bomen n.a.v. Actieplan Luchtkwaliteit

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Planning

Meerjarenplanning wordt in september toegevoegd aan dit factsheet.

Factsheet Openbare Verlichting Ridderkerk

Areaal (bron: GBI – 1 januari 2020)	
	Stuks
Aansluitingen Lichtmasten (enkel)	7929
Aansluitingen Lichtmasten (dubbel)	162
Aansluitingen Grondspots	34
Aansluitingen Tunnel	6
Aansluitingen Abri	72
Aansluitingen Plattegrondborden	33
Aansluitingen Portiekverlichting	62
Armaturen tbv openbare verlichting (conventioneel)	7599
Armaturen tbv openbare verlichting (led)	583
Armaturen tbv reclameverlichting	12
Lichtbronnen conventioneel	7673
Lichtbronnen LED	586
Vleermuisvriendelijke verlichting	8

Areaal is inclusief lichtmasten op sportparken en de begraafplaats.

Waarde
De vervangingswaarde van het totale areaal is € 5.843.000,- (lichtmasten, armaturen, lichtbronnen, arbeid en netwerkkosten).
Openbare verlichting is van waarde voor de verkeerveiligheid en sociale veiligheid.
Verlichting kan een (nieuw) ontwerp van de buitenruimte beter tot zijn recht laten komen.
Lichtmasten kunnen van waarde zijn door ze voor andere doeleinden te gebruiken, zoals het aanbrengen van reclameborden of het plaatsen van sensoren (Smartcity).

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
RAW onderhoudsbestek openbare verlichting RAW0013-113581	Raamovereenkomst onderhoud openbare verlichtingsinstallatie	28 februari 2021, daarna 2 * 1 jaar verlengen tot uiterlijk 28 februari 2023.	GV 148763
Overeenkomst met netbeheerder (Stedin)	Overeenkomst van 1 maart 2015 inzake aansluiting van openbare verlichting en transport van elektriciteit	Onbepaalde tijd	GV 156691
Overeenkomst met netbeheerder (Stedin)	Dienstverleningsafspraken Openbare Verlichtingsinstallaties van 1 maart 2015	Onbepaalde tijd	GV 156691
Overeenkomst met netbeheerder (Stedin)	Overeenkomst van 1 maart 2015 inzake los- en vastnemen van lichtmasten	Onbepaalde tijd	GV 156691
Overeenkomst portiek en terreinverlichting met ongeveer 30 particulieren en Wooncompas.	Levering stroom ten behoeve van portiek en terreinverlichting	Onbepaalde tijd.	GV 158881
Opdracht schoonmaken lichtmasten	630 lichtmasten schoonmaken in diverse wijken van Ridderkerk	31 december 2020	GV 142514

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer openbare verlichting	Einde looptijd	Referentie
Van lamp naar led (2018)	Dimmen en detectie zijn technieken die perfect in combinatie met ledverlichting kunnen worden uitgevoerd. Komende 4 jaar is bijna een kwart van de armaturen aan vervanging toe, zodat het areaal ledverlichting sterk toeneemt in Ridderkerk en er ruimte komt voor toepassing van deze technieken. De verduurzaming gaat op deze manier met voldoende vaart, maar toch ook geleidelijk, zodat telkens kan worden ingespeeld op de laatste stand van de techniek.		GV16656
Beleidsplan openbare verlichting (2012-2021)	Het beheer is gebaseerd op de uitgangspunten die zijn vastgelegd in het Beleidsplan Openbare verlichting Gemeente Ridderkerk 2012 -2021 in samenhang met het Beeldkwaliteitsplan voor de gehele buitenruimte.	2021	GV 149406

	Recreatieve fiets en wandelpaden worden hoofdzakelijk overdag gebruikt en worden niet verlicht. Een vereiste is wel een goed verlichte alternatieve route. Achterpaden en gebieden die niet in het beheer en onderhoud zijn van de gemeente worden niet verlicht.		
Beleidskader Duurzaam Beheer (2008) Bezuinigingen (2011) Evaluatie Duurzaam Beheer (2013) Kwaliteitsverbetering (2019)	In 2008 is het beleidskader Duurzaam Beheer vastgesteld. In de Begroting 2011-2014 is opgenomen dat afwijkend van het vastgestelde beleidskader Duurzaam Beheer het beeldkwaliteitsniveau van lichtmasten wordt verlaagd van standaard naar minimaal. In 2013 is het beleidskader geactualiseerd, waarbij is afgesproken dat de CROW beeldmeetlatten worden aangehouden. Hierbij wordt niveau 'standaard' vertaald als 'b' en 'minimaal' als 'c'. Het onderhoudsniveau van de lichtmasten in woonwijken en langs doorgaande wegen gaat weer naar niveau b. Dit geldt voor het rechtzetten van de masten en het schoonmaken ervan.		Gemeentelijke website GV 64716
Handboek Openbare Ruimte (2015)	Het handboek geeft voor elke beheerdiscipline aanwijzingen voor ontwerpkeuzes bij herinrichting of bij vervangingen in de openbare ruimte.		Gemeentelijke website
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.		Gemeentelijke website
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.	2035	Gemeentelijke website

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer openbare verlichting	Referentie
Burgerlijk Wetboek artikel 6:174 (1992)	De gemeente kan als wegbeheerder risicoaansprakelijk zijn voor wegen die niet in een goede staat / in gebrekkige toestand verkeren. De wegbeheerder moet het onderhoud	Wetten.overheid.nl

	dus op niveau houden en mag geen bekende gevaarlijke situaties in stand houden. Openbare verlichting valt hier ook onder. Wat wordt verstaan onder gebrekkige toestand van de weg hangt af van de soort weg en wat je hiervan mag verwachten.	
NEN 3140 +A3:2019 nl	Om veilig gebruik van elektrische installaties zoveel mogelijk te waarborgen schrijft deze norm voor dat elektrische installaties periodiek worden geïnspecteerd. De inspectie bestaat uit een visuele inspectie en uit een inspectie door meting en beproeving.	Nen.nl
Wet natuurbescherming (2017)	Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er wordt aangehaakt bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Door toepassing van amber- of roodkleurige ledverlichting worden aanwezige vleermuisroutes niet verstoord.	Wetten.overheid.nl rvo.nl Uvw.nl

Richtlijnen

Wat	Betekenis voor beheer openbare verlichting	Referentie
Nederlandse Praktijk Richtlijn NPR 13201 +A1:2018 nl (voorheen ROVL 2011)	Richtlijnen openbare verlichting over de noodzakelijke lichtsterkte per structurelement. Het verlichtingsniveau in de gemeente Ridderkerk voldoet in de huidige situatie voor 90% aan de richtlijn voor openbare verlichting. In het geval van nieuwbouw zal de openbare verlichting geheel aan de richtlijn voldoen. In het geval van vervanging wordt gestreefd naar 100%. Door de bestaande inrichting van de openbare ruimte (groen, in- en uitritten) kan het in de praktijk voorkomen dat niet volledig aan de richtlijn wordt voldaan. In deze gevallen wordt als ondergrens 90% van de richtlijn aangehouden.	Nen.nl

Ontwikkelingen

Ontwikkeling	Betekenis voor beheer openbare verlichting
Klimaatverandering	Betekenis voor beheer openbare verlichting nog niet bekend.
Energietransitie	Gebruik maken van zonne-energie (zonnepaneeltjes op lichtmasten). Inkopen van groene energie (gebeurt al).
Omgevingswet	Betekenis voor beheer openbare verlichting nog niet bekend.

Technologische ontwikkelingen	Smart city (sensoren plaatsen op het armatuur voor diverse doeleinden). Toepassen 5G netwerk (gebruik maken van lichtmasten voor de zenders). Toepassen van DC (gelijkspanningsinstallaties) netwerken (wordt in bedrijventerrein oost - Dierenstein toegepast). Toepassen van LED lichtbronnen (gebeurt al standaard bij nieuwe projecten en vervangingen). Mogelijkheden volgen van 100% recyclebare lichtmasten (is verwerkt in de aanbesteding).
Maatschappelijke ontwikkelingen	De fiets neemt een steeds belangrijkere plaats in. Aandacht voor fietspaden en fietsroutes.
Bestuurlijke verkenning waterschapswegen (2018)	Het Waterschap heeft diverse wegen in beheer, bijvoorbeeld op de dijken. Het Ministerie van I&M heeft laten onderzoeken hoe de belemmeringen bij de overdracht van waterschapswegen naar gemeenten kunnen worden weggenomen. De conclusie is dat dit maatwerk is per gemeente. Totaal gaat het in Ridderkerk om 11 km gebiedsontsluitingswegen (80 km/u), 19 km erftoegangswegen (60 km/u) en 24 km vrijliggend fietspad. Inclusief verlichting (ca 500 stuks) en bermes.

Aanpak		
Dagelijks onderhoud Verhelpen van storingen en schade door bv. aanrijdingen en vandalisme. <i>(FCL 621030 Openbare verlichting)</i>	Planmatig onderhoud Vervangen van lichtbronnen bij einde levensduur (remplace). Uitvoeren van een stabiliteitsmeting aan lichtmasten. Functionele aanpassingen. <i>(FCL 620131 Planmatig onderhoud openbare verlichting)</i>	Investerings Vervangen van armaturen en/of lichtmasten bij einde levensduur. <i>(FCL 72106083 RK2020 Openbare verlichting 2020)</i>
Afwegingscriteria: dagelijks onderhoud Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van: <ul style="list-style-type: none"> • Storingsmeldingen (door bewoners) • Klachtenmeldingen • Wijkschouw/inspecties 2 x per jaar door aannemer • Aanrijtschade • Vandalisme • Natuurschade 	Afwegingscriteria: planmatig onderhoud Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van: <ul style="list-style-type: none"> • Gegevens uit het beheersysteem voor vervangen lichtbronnen en uitvoeren stabiliteitsmetingen. 	Afwegingscriteria: investeringen Investerings wordt uitgevoerd naar aanleiding van: <ul style="list-style-type: none"> • Gegevens uit het beheersysteem (armaturen va 25 jaar, lichtmasten va 50 jaar) • De resultaten uit de stabiliteitsmeting van de lichtmasten. • Verkeerskundige aanpassingen (indien dit het geval is wordt een apart krediet aangevraagd)

		<ul style="list-style-type: none"> Ruimtelijke ontwikkelingen met herinrichting tot gevolg (indien dit het geval is wordt een apart krediet aangevraagd)
		<p>Uitgangspunten: investeringen Vervanging door LED armaturen volgens beleid. Er is alleen krediet voor standaard lichtmasten en armaturen. Decoratieve / speciale vormgeving (bv winkelcentra) wordt altijd integraal afgewogen.</p>
<p>Uitvoering eigen dienst: dagelijks onderhoud en planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>De eigen dienst zorgt voor begroting, meldingsregistratie, urgente storingen, muteren in beheerssysteem, toezicht op het dagelijks- en storingsonderhoud, volgen van innovaties (leveranciers), correspondentie met burgers, afstemming met de netbeheerder, wacht/waakdienst en maken onderhoudsbestek.</p> <p>Beschikbaar aantal uren is onvoldoende om het werk goed te kunnen uitvoeren. Daarom worden er derden ingehuurd voor het toezicht op het onderhoudsbestek. Ondanks dat is het aantal beschikbare uren nog te weinig. In 2020 wordt naar een structurele oplossing gezocht.</p>		<p>Uitvoering eigen dienst: investeringen <i>Kosten ten laste van de genoemde investering, geboekt als 'doorbelasting uren'.</i></p> <p>Beschikbaar aantal uren is onvoldoende om het werk goed te kunnen uitvoeren. Daarom worden er derden ingehuurd voor het uitzetten van het werk en het toezicht op het onderhoudsbestek.</p>
<p>Uitvoering derden: dagelijks onderhoud en planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL's uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Aannemer zorgt voor alle uitvoerende werkzaamheden zoals omschreven in het onderhoudsbestek.</p>		<p>Uitvoering derden: investeringen <i>Kosten ten laste van de genoemde investering.</i></p> <p>Er is een medewerker ingehuurd om investeringsprojecten voor te bereiden.</p> <p>Aannemer zorgt voor alle uitvoerende werkzaamheden.</p> <p>Toezicht wordt ook door derden uitgevoerd.</p>

Financiën
(bron: Key2Financiën – 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621030 - Dagelijks onderhoud openbare verlichting							
Lasten	300000	Personeel van derden	20.600				
	343001	Aanschaf gereedschappen en (verbruiks)materialen	15.800	15.800	15.800	15.800	15.800
	343100	Onderhoudskosten	33.200	53.800	53.800	53.800	53.800
	343106	Onderhoudskosten projecten	18.900	28.300	34.600	34.800	34.800
	343215	Schade aan gemeente- / BAR -eigendommen	12.200	12.200	12.200	12.200	12.200
	343216	Vandalismeschade	9.200	9.200	9.200	9.200	9.200
	343401	Advieskosten	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal van de : Lasten			111.400	120.800	127.100	127.300	127.300
Totaal FCL : 621030			111.400	120.800	127.100	127.300	127.300

Toelichting ECL's:

300000: Inhuur personeel van derden

343001: Leveren van materialen voortkomend uit onderhoud (volgens het onderhoudsbestek)

343100: Het onderhouden van de OVL installatie en het uitvoeren van storingsronden (uitgevoerd volgens het onderhoudsbestek)

343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.

343215: Afkoopsom aanrijschades (volgens onderhoudsbestek)

343216: Schade veroorzaakt door vandalisme en natuurschade (arbeid en materialen)

343401: Advies door derden, zoals ingenieursbureaus

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
621031 - Planmatig onderhoud openbare verlichting							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	40.000	54.400	60.400	74.800	88.700
	310000	Energiekosten	117.300	117.300	117.300	117.300	117.300
	310002	Netwerkkosten energie	90.300	90.300	90.300	90.300	90.300
	343001	Aanschaf gereedschappen en (verbruiks)materialen	24.800	24.800	24.800	24.800	24.800
	343100	Onderhoudskosten	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
	343103	Onderhoud schoonmaak en reinigingskosten	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
	343306	WKR - Abonnementen en vakliteratuur	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
	343400	Uitbesteed werk (uren en materiaal)	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	343401	Advieskosten	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	9.000	12.500	15.800	19.000	21.800
Totaal van de : Lasten			317.600	335.500	344.800	362.400	379.100
Baten	340598	Overige opbrengsten doorbelaste kosten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Totaal van de : Baten			-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Totaal FCL : 621031			312.600	330.500	339.800	357.400	374.100

Toelichting ECL's:

230000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.
310000: Energiekosten begroot volgens opgave geïnstalleerd vermogen aan Stedin de Netbeheerder. Prijspeil 2019
310002: Netwerkkosten begroot volgens opgave aantal lichtmasten aan Stedin de Netbeheerder. Prijspeil 2019
343001: Aanschaf gereedschappen en (verbruiks) materialen
343100: Controleren remplace en inspecteren NEN 3140 gelijktijdig met remplace.
343103: Schoonmaken van de lichtmasten
333306: Lidmaatschap IGOV
343400: Functionele aanpassingen. Voorbeeld: bij herinrichting of incidentele plaatsing van verlichting
343401: Advies door derden
610000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.
340598: Doorberekening energiekosten en netwerkkosten aan derden. Portiek en terrein verlichting

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- ECL 310000: In de 1e tussenrapportage wordt aangegeven het budget structureel te verhogen met € 15.300 i.v.m. een uitbreiding van 100 lichtmasten en een stijging van de energiebelasting van 13%.
- ECL 343400: In de 1^e tussenrapportage wordt eenmalig € 12.000 bijgeraamd i.v.m. collegebesluit aanleg openbare verlichting voetpad Bellamystraat.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
72106083 - RK2020 Openbare verlichting 2020							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	263.600				
	630210	Doorbelasting uren	24.900				
Totaal van de : Lasten			288.500				
Totaal FCL : 72106083			288.500				

Dit betreft een structurele investering van € 288.500 per jaar. (NB: in 2023 is er € 278.400 opgenomen).

Toelichting ECL's:

333000: arbeid en materialen door derden

630210: doorbelasting uren van eigen personeel

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- In de jaarrekening 2019 is aangegeven om € 580.300 door te schuiven naar 2020.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
84306018 - RK Reserve onderhoud openbare verlichting							
Lasten	606218	RK Mutatie reserve OH openbare verlichting	238.300	238.300	238.300	238.300	238.300
Totaal van de : Lasten			238.300	238.300	238.300	238.300	238.300
Baten	606218	RK Mutatie reserve OH openbare verlichting	-163.400	-163.400	-163.400	-163.400	-163.400
Totaal van de : Baten			-163.400	-163.400	-163.400	-163.400	-163.400
Totaal FCL : 84306018			74.900	74.900	74.900	74.900	74.900

Toelichting ECL's:

606218 lasten: bedrag dat jaarlijks aan de reserve wordt onttrokken ter dekking van de lasten voor groot onderhoud aan openbare verlichting.

606218 baten: bedrag wat jaarlijks aan de reserve openbare verlichting wordt toegevoegd.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Meerjarenplanning Investerings	
Locatie	Raming
2020	
Uitvoeren verduurzaamheden openbare verlichting zoals omschreven in de notitie "Van Lamp naar LED". Vervangen van 1600 armaturen op diverse locaties in Ridderkerk. 250 Stabiliteitsmetingen verspreid over de gemeente, met name in Drievliet en de Donkerslootweg.	€ 868.800
2021	
Uitvoeren verduurzaamheden openbare verlichting zoals omschreven in de notitie "Van Lamp naar LED". Vervangen van 500 armaturen op diverse locaties in Ridderkerk. Diverse stabiliteitsmetingen verspreid over de gemeente.	€ 288.500
2022	
Uitvoeren verduurzaamheden openbare verlichting zoals omschreven in de notitie "Van Lamp naar LED". Vervangen van 500 armaturen op diverse locaties in Ridderkerk. Diverse stabiliteitsmetingen verspreid over de gemeente.	€ 288.500
2023	
Uitvoeren verduurzaamheden openbare verlichting zoals omschreven in de notitie "Van Lamp naar LED". Vervangen van 250 armaturen op diverse locaties in Ridderkerk. Diverse stabiliteitsmetingen verspreid over de gemeente.	€ 278.400
2024	
Uitvoeren verduurzaamheden openbare verlichting zoals omschreven in de notitie "Van Lamp naar LED". Vervangen van 400 armaturen op diverse locaties in Ridderkerk. Diverse stabiliteitsmetingen verspreid over de gemeente.	€ 288.500

Meerjarenplanning Planmatig onderhoud	
Locatie	Raming
2020	
720 lampen vervangen verspreid over de gemeente, met name doorgaande wegen. 120 stuks NEN 3140 inspecties	30.800
Functionele aanpassingen op diverse locaties, met name voetpad Da Costalaan/Bilderdijklaan en diverse voet en achterpaden waarbij geen alternatieve route aanwezig is.	22.000
630 lichtmasten schoonmaken, met name in de Geerlaan, Oosterparkweg, Kievitsweg, Willemstraat, Bendenrijweg, Donckselaan en Rijnsingel.	15.000
2021 t/m 2024	
Lampen vervangen op diverse plaatsen verspreid over de gemeente. NEN 3140 inspecties.	30.800 per jaar
Functionele aanpassingen op diverse locaties. Met name diverse voet en achterpaden waarbij geen alternatieve route aanwezig is.	10.000 per jaar
600 lichtmasten schoonmaken. Er wordt een inspectie in het voorjaar uitgevoerd. Locaties worden aan de hand van de uitkomst van de inspectie bepaald.	15.000 per jaar

Factsheet Water Ridderkerk

Areaal (bron: GBI - 6 januari 2020)		
Huidig areaal	Aantal	Eenheid
Oppervlaktewater	330.578	m ²
Oeverbeschoeiing	27.098	m
Onverharde oevers (niet beschoeid)	44.658	m
Natuurvriendelijke oever	14.147	m
Stuwen	14	st
Fonteinen (Vlietplein)	1	st
Duikers	4.744	m
Doorspoelgemalen	5	st

Waarde
Water heeft in principe geen waarde in de zin van vervangingswaarde. Als wordt uitgegaan van de kosten van aanleg, dan is de vervangingswaarde van de watergangen, inclusief de natuurvriendelijke oevers € 13.700.000,-. De beschoeiing heeft een vervangingswaarde van € 2.100.000,-. De stuwen hebben een gezamenlijke vervangingswaarde van € 140.000,- .
De doorspoelgemaaltjes hebben een gezamenlijke vervangingswaarde van ca €50.000,- en de fontein Vlietplein een waarde van € 20.000,-
Watergangen zijn van belang voor het bergen en afvoeren van overtollig water.
Water is van waarde voor de flora- en fauna en kan van recreatieve waarde zijn.

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Taakverdeling met Waterschap Hollandse Delta	Het waterschap is de hoofdwaterbeheerder van al het water in Ridderkerk. Op de legger van het waterschap is voor elk water, inclusief duikers, stuwen en andere kunstwerken, aangegeven wie verantwoordelijk is voor het onderhoud en beheer. Het waterschap controleert de werkzaamheden van deze beheerders, zoals de gemeente.	N.v.t.	Wshd.nl

	Als het waterschap de hoofdwatgangen baggert of maait en de naastgelegen grond is van de gemeente, heeft de gemeente een 'ontvangstplicht'.		
Afspraak met Waterschap	Afvoer slootvuil en maaisel van waterplanten in het kader van de ontvangstplicht.	31 december 2020	Verseon 11394444
Raamovereenkomst Baggeren	Baggeren van watgangen en doorspuiten duikers.	September 2024	GV 63548
Raamovereenkomst Beschoeiing/oevers	Aanleg en onderhoud natuurvriendelijke oevers en beschoeiing.	September 2022	GV 61862
Overeenkomst met de Eerste Rijsoordse Hengelsport Vereniging 'De Waal'	In de overeenkomst staat welk water is verhuurd aan deze vereniging en welke afspraken er zijn gemaakt. De overeenkomst is 2 december 2016 goedgekeurd door de Kamer van Binnenvisserij.	Overeenkomst wordt elke 6 jaar (stilzwijgend) verlengd.	Verseon 1169620

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer water	Einde looptijd	Referentie
Waterbeheerprogramma 2016-2021 van Waterschap Hollandse Delta	Het waterschap is verantwoordelijk voor de waterkwaliteit, waterkwantiteit, waterveiligheid en afvalwaterzuivering. De bijbehorende doelstellingen en maatregelen zijn voor de komende jaren vastgelegd in hun Waterbeheerprogramma 2016 - 2021.	2021	Overheid.nl
Keur van Waterschap Hollandse Delta (2014)	Een keur is een verordening, waarin onder andere regels zijn opgenomen ter bescherming van de dijken, de wegen en de wateren.		Overheid.nl
Beleidskader Duurzaam Beheer (2008) Bezuinigingen (2011) Evaluatie Duurzaam Beheer (2013)	In 2008 is het beleidskader Duurzaam Beheer vastgesteld. In de Begroting 2011-2014 is opgenomen dat afwijkend van het vastgestelde beleidskader Duurzaam Beheer het beeldkwaliteitsniveau van <u>beschoeiingen</u> wordt verlaagd van standaard naar minimaal. In 2013 is het beleidskader geactualiseerd, waarbij is afgesproken dat de CROW beeldmeetlatten worden aangehouden. Hierbij wordt niveau 'standaard' vertaald als niveau 'b' en 'minimaal' als 'c'. Voor de overige aspecten geldt: beeldkwaliteit b in woongebieden, beeldkwaliteit c in bedrijventerreinen.		Gemeentelijke website
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.		Gemeentelijke website

Evaluatie Bodemkwaliteitskaart van gemeente Ridderkerk (2019)	O.a. van belang voor het hergebruiken baggerspecie of grond. De kwaliteit van de grond of bagger wordt ingedeeld in verschillende klassen. De klasse bepaalt mede waar de bagger mag worden toegepast (bv. in woongebied, landelijk gebied of industriegebied). Bagger kan bijvoorbeeld worden verspreid over een stuk land, zodat het ter plekke kan 'rijpen' en worden verwerkt.	2019	GV 45846
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.	2035	Gemeentelijke website

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer water	Referentie
Kaderrichtlijn Water (KRW) (2000)	De Kaderrichtlijn Water is in 2000 van kracht geworden en heeft als doel de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. EU-landen hebben de kaderrichtlijn omgezet in eigen wetgeving en beleid. Hiervoor zijn Stroomgebiedbeheerplannen en maatregelprogramma's opgesteld. In Ridderkerk zijn de afwatering Oud en Nieuw Reijerwaard (Boezem) en de Waal aangewezen als waterlichaam en opgenomen in het KRW-monitoringsprogramma. In het nieuwe stroomgebiedbeheerplan (wordt in 2020 vastgesteld) worden mogelijk nieuwe maatregelen afgesproken. De gemeente wordt hierbij betrokken door het waterschap.	Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) Helpdeskwater.nl
Wet natuurbescherming (2017)	Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er wordt aangehaakt bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.	Wetten.overheid.nl rvo.nl Uvw.nl
Besluit bodemkwaliteit	De bodem en het oppervlaktewater moet beschermd worden tegen verontreiniging. Daarom zijn aan het gebruik van bouwstoffen en grond normen verbonden. Verder stelt het kwaliteitseisen aan de uitvoering van bodemwerkzaamheden.	overheid.nl
Nieuwe Europese Zwemwaterrichtlijn (2006)	De waterkwaliteit van zwemwaterlocaties wordt in het zwemseizoen gecontroleerd (door het waterschap). Ook wordt de fysieke veiligheid gecontroleerd (door de Omgevingsdienst). De Provincie stelt jaarlijks de lijst van officiële zwemlocaties vast. In Ridderkerk betreft dit	Rijksoverheid.nl

	zwemplas Woude (in beheer van de gemeente) en zwemplas Oosterpark, zwemplas Wevershoek en de Waalboezem Surfbocht (alle drie in beheer van het NRIJ).	
--	---	--

Ontwikkelingen	
Ontwikkeling	Betekenis voor beheer water
Klimaatverandering	Het klimaat verandert: neerslag valt minder gelijkmatig verdeeld over het jaar. Langere perioden van droogte en korte intensieve regenval wisselen elkaar af. Het is daarom belangrijk om voldoende waterberging in de gemeente te behouden of te creëren. Een goede doorstroming door tijdig baggeren is ook van belang. De waterbeheerder (Waterschap Hollandse Delta) ziet er op toe dat watergangen niet dichtslibben en dat er voldoende doorstroming blijft. Voorkeur boven waterberging heeft het vasthouden van water in de grond. Afvoeren naar het riool is de laatste optie.
Energietransitie	Betekenis voor beheer water onbekend.
Invoering Omgevingswet	Betekenis voor beheer water onbekend.
Technologische ontwikkelingen	Nieuwe trends worden gevolgd, bv. op gebied van maaien, blauwalg en toepassen baggerspecie.
Maatschappelijke ontwikkelingen	Baggerslib bevat mogelijk PFAS en fosfor. Dit heeft gevolgen voor het storten of afzetten van bagger.
Exotische waterplanten	Een andere ontwikkeling waar de waterbeheerder mee te maken heeft is het voorkomen van exotische waterplanten. Sommige soorten hebben de eigenschap te gaan woekeren en zijn moeilijk uit te roeien. In Ridderkerk zijn de afgelopen jaren de volgende exoten waargenomen en waar nodig bestreden: waterwaaier, waterpest en de grote (en/of rode) kroosvaren.

Aanpak		
Dagelijks onderhoud	Planmatig onderhoud	Investerings
<ul style="list-style-type: none"> Maaien oevers (o.a. riet) en watergangen (meerdere malen per jaar). Inclusief onderhoud vislocaties en paaizones. Drijfvuil en kroos vissen. Fonteinen jaarlijks uit het water halen en in de winter schoonmaken en onderhouden. 	<ul style="list-style-type: none"> Baggeren watergangen. Kleinschalig onderhoud oevers, beschoeiing en stuwen. Schoonmaken duikers. <p><i>(FCL 624000 Waterwegen planmatig onderhoud)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Vervangen beschoeiing. Vervanging van duikers, fonteinen en stuwen (als dit aan de orde is wordt een aanvullende investering aangevraagd) Vervanging doorspoelgemalen.

<i>(FCL 624001 Waterwegen dagelijks onderhoud)</i>		<i>(FCL 72406012 RK2020 Verv beschoeiingen 2020) (FCL 72406011 RK2020 Drainage/Suppletiegemalen)</i>
<p>Afwegingscriteria: dagelijks onderhoud</p> <p>Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schouw door het waterschap. • Meldingen overlast (beplanting, kroos, algen). • Onvoldoende doorstroming. 	<p>Afwegingscriteria: planmatig onderhoud</p> <p>Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schouw door het waterschap. • Verminderde waterkwaliteit. • Inspecties watergangen, afhankelijk van plaatselijke situatie en afmetingen watergang. • Inspecties stuwen 	<p>Afwegingscriteria: investeringen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leeftijd beschoeiing (va 15 jaar) in combinatie met klachten, meldingen en inspecties. • Duikers als het constructief noodzakelijk is. • Als het nodig is een fontein te vervangen blijkt dit tijdens het jaarlijks onderhoud in de winter. • Stuwen indien constructief noodzakelijk. • Doorspoelgemalen op basis van afschrijvingstermijnen (verschilt per onderdeel) en inspecties.
	<p>Uitgangspunten planmatig onderhoud</p> <p>Er wordt niet grootschalig 1 gebied gebaggerd, maar verspreid over de hele gemeente. Dit levert voordelen op voor de ecologie en het in stand houden van flora en fauna.</p>	<p>Uitgangspunten investeringen</p> <p>Als een beschoeiing aan vervanging toe is, wordt overwogen of het mogelijk is om een natuurvriendelijke oever (nvo) te maken. Een nvo heeft door het flauwe talud meer ruimte nodig en is bijvoorbeeld door de inrichting van de taluds (bomen, beplanting, paden e.d.) vaak niet mogelijk. Het maken van een nvo is ook niet altijd wenselijk in verband met het zicht op het water.</p>
<p>Uitvoering eigen dienst: dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Drijfvuil vissen wordt door de eigen dienst uitgevoerd (team Reiniging). • Dagelijks onderhoud fonteinen. • Eigen dienst houdt toezicht op de aannemer. 	<p>Uitvoering eigen dienst: planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beheerder beoordeelt de inspectieresultaten, stelt de planning op en zet de opdrachten uit bij de aannemer. 	<p>Uitvoering eigen dienst: investeringen <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. (kosten ten laste van de genoemde investering, geboekt als 'doorbelasting uren').</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beheerder beoordeelt de inspectieresultaten, stelt de planning op en zet de opdrachten uit bij de aannemer.

<p>Uitvoering derden: dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De oevers worden jaarlijks gemaaid door een aannemer. Voor de natuurvriendelijke oever geldt een apart maairegime. • Kroosvissen 	<p>Uitvoering derden: planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Al het werk voor groot onderhoud wordt uitgezet via bestekken. • Duikers worden tijdens het baggeren schoongemaakt. • Onderhoud stuwen 	<p>Uitvoering derden: investeringen <i>Kosten komen ten laste van de genoemde investering uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het vervangen van beschoeiing wordt door een aannemer volgens een onderhoudsbestek uitgevoerd. • Vervanging van duikers gebeurt incidenteel en wordt als aparte opdracht aanbesteed of in een groter geheel meegenomen. • Ook het vervangen van stuwen en fonteinen wordt uitgevoerd door aannemers.
---	--	--

Financiën
(Bron: Key2Financiën – 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
624001 - Waterwegen dagelijks onderhoud							
Lasten	310000	Energiekosten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	343100	Onderhoudskosten	176.000	176.000	176.000	176.000	176.000
	343106	Onderhoudskosten projecten	49.700	49.900	50.100	60.700	60.700
Totaal van de : Lasten			227.700	227.900	228.100	238.700	238.700
Totaal FCL : 624001			227.700	227.900	228.100	238.700	238.700

Toelichting ECL's:
310000: I.v.m. fonteinen, doorspoelgemaaltjes, etc.
343100: Maaien oevers (o.a. riet) en watergangen (meerdere malen per jaar). Inclusief onderhoud vislocaties en paaizones.
343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
624000 - Waterwegen planmatig onderhoud							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	35.600	40.700	43.700	47.500	51.300
	310000	Energiekosten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	341000	Belastingen	12.100	12.100	12.100	12.100	12.100
	343100	Onderhoudskosten	33.800	20.500	20.500	20.500	20.500
	343181	Onderhoud baggeren	125.000	130.000	135.000	140.000	140.000
	343401	Advieskosten	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	6.800	7.400	7.700	7.800	8.000
Totaal van de : Lasten			220.400	217.800	226.100	235.000	239.000
Totaal FCL : 624000			220.400	217.800	226.100	235.000	239.000

Toelichting ECL's:

230000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

310000: I.v.m. fonteynen, doorspoelgemaaltjes, etc.

341000: Waterschapsheffing (niet beïnvloedbaar)

343100: Kleinschalig onderhoud oevers, beschoeiing en stuwen. Schoonmaken duikers.

343181: Baggeronderhoud, stortkosten, vooronderzoeken

343401: Incidentele adviesaanvragen bij bureaus.

610000: Dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- In de jaarrekening 2019 is aangegeven om € 50.000 voor het afsluiten van het baggerdepot Oudelande door te schuiven naar 2020.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
72406012 - RK2020 Verv beschoeiingen 2020							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	50.000				
	630210	Doorbelasting uren	6.600				
Totaal van de : Lasten			56.600				
Totaal FCL : 72406012			56.600				

Het betreft een structurele investering van jaarlijks € 56.600.

Toelichting ECL's:

333000: werkzaamheden door de aannemer en materiaalkosten.
630210: doorbelasting uren van eigen personeel

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- In de jaarrekening 2019 is aangegeven € 14.100 door te schuiven naar 2020.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
72406011 - RK2020 Drainage/Suppletiegemalen							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	27.800				
Totaal van de : Lasten			27.800				
Totaal FCL : 72406011			27.800				

Toelichting ECL's:

333000: werkzaamheden door de aannemer en materiaalkosten.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- Bij het opstellen van de begroting 2021 wordt invulling gegeven aan de investeringen voor de jaren 2021 t/m 2024.

Meerjarenplanning planmatig onderhoud water

2020	2021	2022	2023	2024
Baggeren o.a. De gehele gemeente aan de hand van de peilingen	Baggeren o.a. De gehele gemeente aan de hand van de peilingen	Baggeren o.a. De gehele gemeente aan de hand van de peilingen	Baggeren o.a. De gehele gemeente aan de hand van de peilingen	Baggeren o.a. De gehele gemeente aan de hand van de peilingen

Meerjarenplanning investeringen water

2020	2021	2022	2023	2024
Beschoeiing vervangen aan de hand van inspecties	Beschoeiing vervangen aan de hand van inspecties	Beschoeiing vervangen aan de hand van inspecties	Beschoeiing vervangen aan de hand van inspecties	Beschoeiing vervangen aan de hand van inspecties

Factsheet Speelvoorzieningen Ridderkerk

Areaal (bron: GBI – 01 januari 2019)	
Kunstmatige valondergrond	38.217 m ²
Schoolpleinen	6 stuks
Speelplekken	175 stuks
Speeltoestellen	785 stuks

Niet-openbaar toegankelijke speelplekken en schoolpleinen zijn niet in dit factsheet meegenomen.

Waarde
De vervangingswaarde van het totale areaal is € 3.375.000,-
Spelen is in al haar vormen van wezenlijk belang voor de ontplooiing van de opgroeiende doelgroep en is de basis voor geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Lichamelijke activiteit van kinderen, jeugd en jongeren heeft een positief effect op de gezondheid, op het psychisch en sociaal welzijn en motorische ontwikkeling. Bewegen heeft een positief effect op het tegengaan van overgewicht en bewegingsachterstand. Speelplekken spelen hierin een grote rol.
Naast spelen en sporten is met name voor jongeren het ontmoeten van groot belang. Speelplekken zijn ontmoetingsplekken, niet allen voor de opgroeiende jeugd maar ook voor ouders en of verzorgers. Dit draagt bij aan een goede samenhang in de buurt.

Beheerafspraken en overeenkomsten			
Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Omop BAR-00-0007	Aanleg speelplaatsen	31 december 2020	GV 37081
Aanbesteding speeltoestellen perceel 1	Leveren en plaatsen speel- en sporttoestellen traditioneel	30 september 2020	GV 24846 GV 24849 GV 24863 GV 24856
Aanbesteding speeltoestellen perceel 2	Leveren en plaatsen speel- en sporttoestellen natuurlijk	30 september 2020	GV 24861 GV 14858
Omop BAR 00-0006	Onderhoud speelvoorzieningen	31 december 2020	GV 37074

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer speelvoorzieningen	Einde looptijd	Referentie
Natuurlijk spelen Ridderkerk	De afgelopen jaren zijn met name de “natuurlijke speelmogelijkheden” in opkomst. Natuurlijke materialen en meer en vrijere speelmogelijkheden door gebruik te maken van bestaand groen en water. Zoals het natuurlijk spelen in het Reyerpark en het realiseren van een zwemstrandje in Slikkerveer.		
Openstellen schoolpleinen	Sinds 2012 kunnen schoolpleinen openbaar toegankelijk worden gemaakt voor de spelende jeugd van 0-12 jaar. Hiervoor zijn specifieke schoolpleinen benoemd. In overleg met de schoolbesturen zijn inmiddels diverse schoolpleinen opengesteld. Het gaat om schoolpleinen die transparant en goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg en/of woningen in de buurt en waar in de directe woonomgeving onvoldoende ruimte is voor een speelplaats. De schoolpleinen van de Regenboog, Driemaster, de Wingerd en de Piramide zijn na openstelling aantrekkelijker geworden. Nu kunnen de kinderen er na schooltijd, in het weekend en in de schoolvakanties spelen. De openstelling van de schoolpleinen is een meerwaarde voor de kinderen. Schoolplein de Bongerd is niet op zondag open. De gemeente gaat hernieuwde afspraken maken over het beheer en onderhoud van de speeltoestellen en ondergronden. Dit houdt in: visuele inspecties, reparaties, wettelijke inspecties en beheer. De kosten hiervoor zijn voor de school. Bij vandalisme en vervanging van speeltoestellen (bij einde levensduur) zal de gemeente naar ratio een financiële bijdrage geven.		
Uitvoeringplan spelen (2009) Evaluatie uitvoeringplan spelen (2016)	In april 2009 heeft het college het ‘Uitvoeringsplan speelruimten’ vastgesteld. Dit uitvoeringsplan heeft directe gevolgen voor de hoeveelheid en kwaliteit van de speelruimten. Daarbij stelt het plan vraag en aanbod centraal; komen de voorzieningen op de juiste locatie en zijn deze in voldoende mate afgestemd op de diverse leeftijdsgroepen. Bij de uitwerking is verder rekening gehouden met informele speelruimten, ruimten van Woonvisie en toekomstige natuurlijke speelplaatsen. In 2016 is het uitvoeringsplan per wijk geëvalueerd. <u>Participatie</u> Wij streven ernaar de daadwerkelijke gebruikers bij de inrichting te betrekken. Bij aanpassingen worden bewonersbrieven in de buurt verzonden. De gemeente ontwerpt twee varianten. De bewoners en kinderen kunnen via een link, welke vermeld is op de bewonersbrief, op de gemeentelijke website aangeven welke variant hun voorkeur heeft. Het meest gekozen ontwerp wordt uitgevoerd.		

Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.	Nvt	Gemeentelijke website
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.	2035	Gemeentelijke website

Wettelijk kader en normen

Wat	Betekenis voor beheer speelvoorzieningen	Referentie
Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) (1996)	De veiligheid van speeltoestellen in de openbare ruimte is geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Dit Warenwetbesluit heeft betrekking op het ontwerp- en fabricageproces, de keuring voor de ingebruikname, Nederlandstalige gebruiksaanwijzing met aanwijzingen, veiligheidsinstructies, waarschuwingen en andere relevante informatie, het bijhouden van een logboek of actueel dossier en het verrichten van onderhoudswerkzaamheden.	Overheid.nl
Burgerlijk Wetboek artikel 6:174 (1992)	Als een speeltoestel niet voldoet aan de eisen die je in de gegeven omstandigheden zou mogen stellen, en als gevolg daarvan gevaar oplevert voor personen of zaken, is de gemeente aansprakelijk als dit aan de orde is.	Wetten.overheid.nl

Ontwikkelingen

Ontwikkeling	Betekenis voor beheer speelvoorzieningen
Klimaatverandering	Speelplekken bij herinrichting vergroenen.
Energietransitie	Betekenis voor beheer speelvoorzieningen niet bekend.

Invoering Omgevingswet	Betekenis voor beheer speelvoorzieningen niet bekend.
Technologische ontwikkelingen	Betekenis voor beheer speelvoorzieningen niet bekend.
Maatschappelijke ontwikkelingen	Verdraagzaamheid, inclusieve samenleving, bewegen stimuleren.
Rubber in valondergrond	Nader onderzoek RIVM naar PAKs in rubber tegels en andere ondergronden voor speelplekken heeft uitgewezen dat het (nog) niet nodig is de veiligheidseisen te verscherpen.
Lood in de bodem bij speelplekken	Er zijn 12 locaties onderzocht. Deze speelplekken liggen in de verharding en/of zijn voorzien van kunstgras waardoor er geen blootstelling plaats kan vinden.
Rubber infill trapvelden	Het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden kan schadelijk zijn voor het milieu in de directe omgeving van de velden. Uit de rubberkorrels kunnen stoffen lekken die terecht komen in de grond om de velden heen (de bermgrond) en in de bagger in sloten. Dat is slecht voor het ecosysteem omdat het de biodiversiteit aantast. Spelende kinderen en huisdieren die per ongeluk bermgrond binnenkrijgen lopen geen gevaar. Om het milieu te beschermen, beveelt het RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu maatregelen aan om te voorkomen dat rubberkorrels op de bermgrond terechtkomen, en dat stoffen via het drainagewater weglekken naar sloten. In Ridderkerk zijn alle velden met zand ingestrooid alleen 1 Cruifcourt niet.

Aanpak		
<p>Dagelijks onderhoud Kleine reparaties als gevolg van slijtage en vandalisme (FCL 658005 Speelvoorzieningen dagelijks)</p>	<p>Planmatig onderhoud Groot onderhoud speelvoorzieningen. Reparaties en onderhoudswerkzaamheden die niet onder de aanschaf van speeltoestellen of het vervangen van ondergronden vallen. (FCL 658000 Speelvoorzieningen planmatig)</p>	<p>Investerings Kosten voor het aanleggen van kunstgras trapvelden en het vervangen van speelvoorzieningen (FCL 75806023 Skateboardbaan Vlietlaan) (FCL 75806026 Skateboardbaan Sportlaan) (FCL 75806036 Kunstgrasondergronden speelterreinen 2020) (FCL 75806037 Buurtsport Driehoek Zand 2020) (FCL 75806038 Aanpassen ondergronden speelplaatsen) (FCL 75806039 Aanschaf speeltoestellen) (FCL 75806040 RK2020 Vervangen toplagen kunstgrasveldjes)</p>

<p>Afwegingscriteria: dagelijks onderhoud Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inspecties • Vandalisme • Klachten/meldingen 	<p>Afwegingscriteria: planmatig onderhoud Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inspecties • Vandalisme • Klachten/meldingen 	<p>Afwegingscriteria: investeringen Vervangingen worden uitgevoerd naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inspecties • Uitvoeringsprogramma speelruimteplan • Afschrijving • Ruimtelijke ontwikkelingen • Vandalisme <p>Gemiddelde levensduur speeltoestel: 12 jaar Gemiddelde levensduur kunstmatige ondergrond: 12 jaar</p>
		<p>Ontwerputgangspunten Daar waar mogelijk verharding en kunstmatige valondergronden verminderen. Zitelementen behoren tot één van de basis onderdelen van een speelplek.</p>
<p>Uitvoering eigen dienst: dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>De eigen dienst zorgt voor reparaties en veiligheidsinspecties.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst: planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Over het algemeen word dit uitgevoerd door de aannemer. In overleg ook met eigen dienst.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst: investeringen <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. (kosten ten laste van de genoemde investering, geboekt als 'doorbelasting uren')</i></p> <p>De eigen dienst zorgt voor het ontwerp, de werkvoorbereiding, het toezicht en de coördinatie daarvan.</p>
<p>Uitvoering derden: dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Daar waar de eigendienst niet aan toekomt wordt de aannemer ingeschakeld voor reparaties, onderhoud en veiligheidsinspecties.</p>	<p>Uitvoering derden: dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Uitvoeren werkzaamheden en reparaties waar onze eigen dienst geen materialen of kennis voor heeft.</p>	<p>Uitvoering derden: dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de investering uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Werkzaamheden t.b.v. de herinrichting (aannemer en leverancier speeltoestellen).</p>

Financiën
(bron: Key2Financiën – 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
658005 - Speelvoorzieningen dagelijks							
Lasten	343100	Onderhoudskosten	48.400	48.400	48.400	48.400	48.400
	343400	Uitbesteed werk (uren en materiaal)	71.600	71.600	71.600	71.600	71.600
Totaal van de : Lasten			120.000	120.000	120.000	120.000	120.000
Totaal FCL : 658005			120.000	120.000	120.000	120.000	120.000

Toelichting ECL's:

343100: kosten onderhoud en reparaties speelvoorzieningen en valondergronden uitgevoerd voor eigen dienst (materiaal, geen uren)

343400: kosten onderhoud en reparaties speelvoorzieningen en valondergronden door derden

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
658000 - Speelvoorzieningen planmatig							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	164.800	209.400	244.700	279.900	298.700
	343000	Aanschaf overige niet duurzame goederen	47.900	31.300	28.800	28.800	28.800
	343402	Onderzoeks en inspectiekosten	0	0	0	0	0
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	21.700	29.100	33.700	37.800	41.400
Totaal van de : Lasten			234.400	269.800	307.200	346.500	368.900
Totaal FCL : 658000			234.400	269.800	307.200	346.500	368.900

Toelichting ECL's:

230000: dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

343000: kosten voor groot onderhoud speelvoorzieningen (grotere reparaties, niet betreffende vervangingen)

343402: budget is overgeheveld naar de BAR-begroting i.v.m. ontwerp speelplekken

610000: dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
75806023 - RK2016 Skateboardbaan Vlietlaan							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	25.000				
	630210	Doorbelasting uren	6.000				
Totaal van de : Lasten			31.000				
Totaal FCL : 75806023			31.000				
75806026 - RK2018 Skateboardbaan Sportlaan							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	75.000				
	630210	Doorbelasting uren	12.100				
Totaal van de : Lasten			87.100				
Totaal FCL : 75806026			87.100				
75806036 - RK2020 Kunstgrasondergronden speelterreinen 2020							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	120.000				
	630210	Doorbelasting uren	63.800				
Totaal van de : Lasten			183.800				
Totaal FCL : 75806036			183.800				
75806037 - RK2020 Buurtsport Driehoek Zand 2020							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	25.700				
	630210	Doorbelasting uren	4.500				
Totaal van de : Lasten			30.200				
Totaal FCL : 75806037			30.200				
75806038 - RK2020 Aanpassen ondergronden speelplaatsen							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	91.900				
	630210	Doorbelasting uren	50.400				
Totaal van de : Lasten			142.300				
Totaal FCL : 75806038			142.300				
75806039 - RK2020 Aanschaf speeltoestellen							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	113.100				
	630210	Doorbelasting uren	28.600				
Totaal van de : Lasten			141.700				
Totaal FCL : 75806039			141.700				
75806040 - RK2020 Vervangen toplagen kunstgrasveldjes							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	50.000				
	630210	Doorbelasting uren	25.200				
Totaal van de : Lasten			75.200				
Totaal FCL : 75806040			75.200				

De volgende investeringen zijn structureel:

- Kunstgrasondergronden speelterreinen: 2021 t/m 2023 € 183.800 p/j
- Aanpassen ondergronden speelplaatsen: 2021 t/m 2023 € 140.400 p/j
- Aanschaf speeltoestellen: 2021 t/m 2023 € 138.600 p/j
- Vervangen toplagen kunstgrasveldjes: 2021 t/m 2023 € 75.200 p/j

Toelichting ECL's:

333000: werkzaamheden uitgevoerd door de aannemer, inclusief materialen.

630210: doorbelasting uren van eigen personeel voor ontwerp, werkvoorbereiding en toezicht

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- Bij de jaarrekening 2019 worden de volgende kredieten doorgeschoven:
75806036 Kunstgrasondergronden speelterreinen € 152.100 (totaalkrediet wordt € 335.900)
75806038 Aanpassen ondergronden speelplaatsen € 37.400 (totaalkrediet wordt € 179.700)
75806039 Aanschaf speeltoestellen € 5.300 (totaalkrediet wordt € 147.000)
75806040 Vervangen toplagen kunstgrasveldjes € 76.200 (totaalkrediet wordt € 151.400)
- Bij de 1e turap 2020 wordt voorgesteld de investering 75806037 Buurtsport Driehoek Zand van € 30.200 door te schuiven naar 2021.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
84306028 - RK Reserve onderhoud speelterreinen							
Lasten	606228	RK Mutatie reserve OH speelterreinen	47.900	31.300	28.800	28.800	28.800
Totaal van de : Lasten			47.900	31.300	28.800	28.800	28.800
Baten	606228	RK Mutatie reserve OH speelterreinen	-73.800	-73.800	-73.800	-73.800	-73.800
Totaal van de : Baten			-73.800	-73.800	-73.800	-73.800	-73.800
Totaal FCL : 84306028			-25.900	-42.500	-45.000	-45.000	-45.000

Toelichting ECL's:

606228 (lasten): bedrag dat jaarlijks aan de reserve wordt onttrokken ter dekking van de lasten voor groot onderhoud aan speelterreinen.

606228 (baten): bedrag wat jaarlijks aan de reserve onderhoud speelterreinen wordt toegevoegd.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Meerjarenplanning Investerings			
2020			
Speeltoestellen vervangen op de volgende locaties: Noordmansstraat Brasem achter nr 24 Koolmees Bliek Meerkoet Nog aan te vullen met locaties voor zover het budget toereikend is	Vervangen toplagen kunstgrasveldjes: Diverse locaties	Aanpassen ondergronden speelplaatsen: Hollandsestraat Brasem Koolmees Nog aan te vullen met locaties voor zover het budget toereikend is	Kunstgrasondergronden vervangen: Vlasstraat Frans Halsstraat Noordstraat
Skateboardbaan Sportlaan			
Skateboardbaan Drievliet			
2021			
Speeltoestellen vervangen op 10 tot 15 locaties.		Ondergronden aanpassen op 10 tot 15 locaties	
Buurtsportlocatie Driehoek Het Zand			
2022			
Speeltoestellen vervangen op 10 tot 15 locaties.		Ondergronden aanpassen op 10 tot 15 locaties	
2023			
Speeltoestellen vervangen op 10 tot 15 locaties.		Ondergronden aanpassen op 10 tot 15 locaties	
2024			
Speeltoestellen vervangen op 10 tot 15 locaties.		Ondergronden aanpassen op 10 tot 15 locaties	
<i>De definitieve en toekomstige planning hangt af van toekomstige inspectieresultaten, budgetten, kredieten en afstemming met andere disciplines. Deze meerjarenplanning is een dynamisch document en wordt telkens aangepast aan de actualiteit.</i>			

Factsheet Riolering Ridderkerk

Areaal vrij verval riolering (bron: GBI 28-01-2019)		
	Lengte (km)	Aantal
Gemengd rioolstelsel	116,8	
Hemelwater riool	73,4	
Vuilwater riool	64,7	
Duikers	4,2	
Drainage (niet geregeld)		
Kolken en kolleidingen		19.500
Huisaansluitingen	Ca. 22.000 stuks / vervangingswaarde ca. € 20 miljoen	22.000
Peilbuizen	in onderzoek	

Waarde vrij verval riolering
De vervangingswaarde*) van het totale areaal is € 156 miljoen (exclusief duikers en drainage). Vervangingswaarde duikers € 2,6 miljoen. *) de vervangingswaarde is niet geheel sluitend met het GRP. Er zijn iets andere eenheidsprijzen gehanteerd. Daarnaast is in het GRP een vervangingswaarde per periode berekend. Voor dit beheerplan is gerekend met de eenheidsprijzen van Rioned (website 2019 / geen indexatie). Voor DWA-riolen en RWA-riolen zijn de kengetallen vermenigvuldigd met 0,7.
Een adequate inzameling van afvalwater is van het grootste belang voor de <u>volksgezondheid</u> . Riolering neemt daarom een aparte positie in binnen het gemeentelijk takenveld. Riolering heeft tot doel het beschermen van: de volksgezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving, de bodem, het grond- en oppervlaktewater. De gemeente is daarom verantwoordelijk voor de inzameling van het stedelijk afvalwater en hemelwater. Deze zorgplichten zijn verankerd in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022.

Areaal mechanische riolering		
	(bron: GBI 19-01-2019)	(Bron: RioData 16-05-2019)
	Lengte (km)	Aantal
Hoofdpersleiding	26	
Drukriolering	18	
Hoofdgemalen		47

Bergbezinkvoorzieningen		9
Drainagegemalen		3
Tunnelgemalen		2
Drukrioleringsgemalen		115

Waarde mechanische riolering

De vervangingswaarde van de gemalen voor Ridderkerk is € 3 miljoen (mechanisch / elektrisch, exclusief gebouwvervanging)

De vervangingswaarde van de persleidingen is € 7 miljoen (Rioned)

Beheerafspraken en overeenkomsten

Wat	Waarover	Einde looptijd	Referentie
Afrekening doorvoeren afvalwater vanuit de Beverwaard.	Het afvalwater uit de Beverwaard (Rotterdam) wordt via het hoofdrioolgemaal P02 in Bolnes doorgevoerd naar a.w.z.i. De Gorzen. Jaarlijks draagt Rotterdam bij in het beheer en onderhoud van het rioolstelsel van Ridderkerk. Tevens levert zij een bijdrage in de exploitatiekosten. De concept overeenkomst is opgesteld in 2013. Een eerdere overeenkomst is in 1982 vastgesteld. In 2020 wordt de overeenkomst herzien.		
Afrekening tussen gemeente Ridderkerk en gemeente Barendrecht (gemaal Gebroken Meeldijk).	Het rioolstelsel van Verenambacht (Ridderkerk) loost op het gemaal Gebroken Meeldijk (Barendrecht). De energiekosten worden jaarlijks tussen de gemeenten verrekend.	Onbepaalde tijd	
Gemeente Ridderkerk beheert 8 drukrioleringspompen voor gemeente Zwijndrecht (locatie Heerjansdam)	In 2007 hebben gemeente Zwijndrecht en gemeente Ridderkerk gezamenlijk drukriolering aangelegd om afvalwater van Waalweg 2, Langeweg (Ridderkerk) en Langeweg (Zwijndrecht) af te voeren. Op 31 oktober 2012 zijn de volgende afspraken gemaakt: <ul style="list-style-type: none"> - Ridderkerk beheert, onderhoudt en vervangt de drukriolering. - Beheer, onderhoud en vervanging geschiedt op basis van de vervangingsstrategie voor drukriolering als benoemd in het GRP van Ridderkerk. - Ridderkerk stuurt Zwijndrecht jaarlijks een actuele planning voor beheer en onderhoud van de drukriolering. 	Onbepaalde tijd	GV 162598

	<p>- Eventuele latere verbeteringen of uitbreidingen van de drukriolering worden door Ridderkerk uitgevoerd.</p> <p>In de kosten voor beheer en onderhoud van de drukriolering draagt Zwijndrecht jaarlijks bij op basis van het aantal mini-gemaaltjes dat afvalwater afvoert van percelen op Zwijndrechts grondgebied in verhouding tot het totaal aantal mini-gemaaltjes van de drukriolering. De overeenkomst wordt geacht ingegaan te zijn op de datum waarop de minigemaaltjes afvalwater zijn gaan afvoeren.</p> <p>De investering is in 2006 afgerekend met Zwijndrecht. Het jaarlijks beheer incl. energiekosten wordt voor 50% doorbelast aan Zwijndrecht.</p>		
Samenwerkingsovereenkomst (Afvalwaterketen BAR 2016-2020 (14-11-2016)	Doel is het verhogen van de doelmatigheid van het beheer van de afvalwaterketen. Voor de periode na 2020 wordt een vorm van samenwerking gedefinieerd, afgestemd tussen gemeente(n), waterschap en drinkwaterbedrijven. Het project BAW wordt in 2020 afgerond met een landelijk verslag.	31-12-2020	
Bestuursakkoord Water BAW - Beheer-en gebruiksovereenkomst Meten en Monitoren afvalwaterketen en watersysteem Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk. (4 februari 2019)	Gezamenlijke ambitie om kostenstijging zoveel als mogelijk te beperken door samen te werken en het inzicht te vergroten in het (afval)watersysteem.	31-12-2022	
Bestek 'Reinigen en inspecteren riolering in de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk'.	Het reinigen en inspecteren van riolering, evenals het reinigen van gemalen, is uitbesteed. De overeenkomst geldt voor de periode van 1 oktober 2019 tot en met 30 september 2020 met een optie tot eenzijdige verlenging met 3 maal 1 jaar (tot en met 30 september 2023). Opdrachtbrief: 4 november 2019.	30-09-2023 Indien verlengd	GV 39672
Raamovereenkomst (ROK) Herstelwerk rioolaansluitingen 201-2020.	Herstelwerk aan rioolaansluitingen en kolkleidingen in de openbare ruimte. De overeenkomst is van kracht met ingang van 1 oktober 2019. De overeenkomst kan met maximaal 3 maal 1 jaar verlengd worden.	1-10-2023 indien verlengd	GV 34999

Onderhoudscontract PvE Preventief onderhoud minigemalen	Ieder jaar worden de minigemalen geïnspecteerd conform BRL-K14020/01, sinds 11-09-2017.	10-09-2020	
Wachtdienst gemalen: Storingsdienst juli t/m december 2018, met verlenging.	Vanuit onze eigen dienst draait een monteur wachtdienst buiten kantoortijden. De aannemer levert een back up om deze monteur te assisteren indien dat nodig is. Daarnaast draait deze wachtdienst 5x per jaar (incl. kerstdagen en oud en nieuw).	Onbepaalde tijd	
Overeenkomst Stichting Steenbreek (2019)	De gemeente Ridderkerk heeft zich aangesloten bij Stichting Steenbreek. Het gaat hierbij om het verminderen van verhard oppervlak in particuliere tuinen: operatie steenbreek. Dit heeft voordelen voor o.a. de afvoer van hemelwater en de natuur. In de openbare ruimte geeft de gemeente het goede voorbeeld waar mogelijk. Personele inzet wordt gedekt uit het GRP.	28 november 2021 Verlenging mogelijk met telkens 2 jaar.	GV 133363

Beleid			
Wat	Betekenis voor beheer riolering	Einde looptijd	Referentie
Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 (d.d. 02-11-2017)	Het gemeentelijk rioleringsplan geeft invulling aan de watertaken binnen de gemeente Ridderkerk. Het geeft aan welke doelen de gemeente wil bereiken, en geeft de samenhang met andere beleidsvelden en overheden weer. Het plan geeft aan hoe de zorg voor afvalwater, hemelwater en grondwater bekostigd kunnen worden.	2022	
Waterbeheerprogramma 2016-2021	Het beleid van waterschap Hollandse Delta ten aanzien van o.a. riolering is vastgelegd in het waterbeheerprogramma 2016-2021. De inzameling, het transport en de zuivering van afvalwater vormen samen de afvalwaterketen (als deel van de totale waterketen). In de afvalwaterketen zorgt waterschap Hollandse Delta voor een doelmatig en duurzaam transport en het zuiveren van afvalwater tegen de laagste maatschappelijke kosten door: <ul style="list-style-type: none"> • in nauwe samenwerking met gemeenten het afvalwater in te zamelen en te transporteren; • bij de zuiveringsprocessen continu te streven naar verbetering en verduurzaming. 	2021	Overheid.nl

	Doelstellingen vanuit het oppervlaktewater vormen hierbij een belangrijke randvoorwaarde.		
Basisrioleringsplan (2010)	Een technisch document waarin het rioolstelsel wordt getoetst aan hydraulische capaciteit en vuilemissie. Dit rapport bevat verbetervoorstellen. Het plan is opgesteld door Antea Group.	n.v.t.	
Basisrioleringsplan Rijsoord (2019)	In 2018 is gestart met het opstellen van een (deelplan) basisrioleringsplan voor Rijsoord. Het laatste concept rapport is uit 2019. Uiteindelijk wordt het BRP Rijsoord geïntegreerd in een nieuw BRP voor geheel Ridderkerk. Het plan is opgesteld door Rio+.		
Basisrioleringsplan Ridderkerk (2020)	In 2019 is gestart met een nieuw BRP voor Ridderkerk. Het plan beschrijft de toetsing van het hydraulisch functioneren van de afzonderlijke rioolstelsels. Het BRP kan niet los gezien worden van de stresstest die eveneens in 2020 wordt uitgevoerd. Na de resultaten van de stresstest wordt het BRP (naar verwachting) eind 2020 definitief gemaakt. Het plan wordt opgesteld door Rio+.		
Stresstest wateroverlast (2020)	In 2020 wordt een stresstest wateroverlast uitgevoerd door consultancybureau Nelen en Schuurmans. De resultaten worden vertaald in een maatregelenprogramma, in combinatie met het advies uit het BRP. <i>Om inzicht te krijgen in het reguliere functioneren van de riolering, het functioneren van het stedelijke oppervlaktewatersysteem en de interactie tussen maaiveld, riolering en het oppervlaktewatersysteem wordt een hydraulische analyses uitgevoerd. Hierdoor wordt de kwetsbaarheid van woonkernen ten aanzien van wateroverlast door hevige neerslag in beeld gebracht. Het inzicht wordt gebruikt om het 'gedrag' van de riolering en het watersysteem te verklaren en te voorspellen, knelpunten te analyseren, oplossingsrichtingen te definiëren, effectiviteit van maatregelen te beoordelen, als technische onderbouwing voor het waterplan, GRP, Omgevingsvisie of de Klimaatadaptatiestrategie.</i>		
Inkoop- en aanbestedingsbeleid Ridderkerk (2019)	In het inkoopbeleid staan o.a. drempelbedragen voor de verschillende inkoopprocedures enkelvoudig, meervoudig, nationaal en Europees. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen werken, diensten en leveringen. Lokale inkoop is een speerpunt, evenals maatschappelijk verantwoord inkopen.	Nvt	Gemeentelijke website
Omgevingsvisie 2035 (2017)	Gemeente Ridderkerk heeft verschillende wijken met allemaal een eigen karakter. Samen vormen ze een unieke gemeente om te leven en te werken. Om dit unieke karakter optimaal te benutten zijn de (maatschappelijke en ruimtelijke) kaders van het beleid tot 2035 in een Omgevingsvisie vastgelegd. Deze visie geeft richting aan	2035	Gemeentelijke website

	toekomstige ontwikkelingen en laat ruimte voor initiatieven vanuit de Ridderkerkse samenleving. De visie is de basis voor alle (gemeentelijke) plannen.		
--	---	--	--

Wettelijk kader en normen		
Wat	Betekenis voor beheer riolering	Referentie
Gemeentewet	De Gemeentewet biedt met de rioolheffing (artikel 228a) een adequaat instrument waarmee de gemeente haar watertaken kan bekostigen. De heffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing.	Wetten.overheid.nl
Wet milieubeheer (1979)	Centraal staat de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater via een openbaar vuilwaterriool en het transport ervan naar een zuiveringstechnisch werk (art. 10.33, lid 1 Wm). In de Wet milieubeheer is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn een Gemeentelijk Rioleringsplan op te stellen. In dit plan wordt de huidige toestand van het riool beschreven, aangegeven hoe het systeem wordt beheerd, een overzicht gegeven van geplande (verbeter)maatregelen en worden financiële consequenties in beeld gebracht. Met het inwerking treden van de Omgevingswet in 2021 vervalt de verplichting tot het opstellen van een GRP.	Wetten.overheid.nl
Waterwet (2009)	Wet van 29 januari 2009, houdende regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen (Waterwet). De Waterwet bevat de gemeentelijke hemelwater- en grondwaterzorgplicht. Zo moet de gemeente zorgen voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater (art. 3.5 Waterwet). Op grond van de grondwaterzorgplicht moet de gemeente in het openbare, gemeentelijke gebied maatregelen treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zo veel mogelijk te voorkomen of beperken (art. 3.6 Waterwet).	Wetten.overheid.nl
Wet natuurbescherming (2017)	Bij het uitvoeren van werkzaamheden mag geen schade worden toegebracht aan beschermde planten en dieren. Door te werken volgens een vastgestelde gedragscode wordt eventuele schade voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Er wordt aangehaakt bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen, omdat deze is vastgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.	Wetten.overheid.nl rvo.nl Uvw.nl

Richtlijnen		
Wat	Betekenis voor beheer riolering	Referentie
BRL-K14020/01	BRL richt zich op het vaststellen van de kwaliteit van het onderhoud van pompinstallaties en gemalen.	Kiwa.nl
Buitenriolering – Onderzoek en toestandsbeoordeling van objecten.	Deze norm geeft eisen inzake onderzoek van de objecten wuit de buitenriolering is samengesteld en het vertalen van de onderzoeksresultaten naar de aard en de urgentie van objectgerichte maatregelen in de buitenriolering.	NEN 3398:2004
Buitenriolering – Classificatiesysteem bij visuele inspectie van rioleringsobjecten.	Deze norm is van toepassing op het vastleggen van de toestand van de buitenriolering door inspectie, op basis van coderingen volgens NEN-EN 13508-2.	NEN 3399:2004
Leidraad voor het visueel inspecteren van de buitenriolering volgens NEN-EN 13508-2	Visuele inspectie van de riolering is een belangrijke basis voor het nemen van beslissingen voor wel of niet vervangen, renoveren of repareren van leidingen en putten. De NEN-EN 13508-2 is per 1-1-2020 in werking getreden. Wij bevinden ons in een overgangssituatie. De uitwerking van de nieuwe norm is landelijk niet per 1-1-2020 gedragen. Daarnaast schrijft het lopende bestek voor reinigen en inspecteren van riolering de NEN 3399 voor. Dat is de reden om nog steeds gebruik te maken van NEN 3399.	NEN-EN 13508-2
Leidraad riolering van Stichting Rioned (“Kennisbank riolering”)	De Leidraad riolering wordt gebruikt als naslagwerk voor allerlei rioleringsaspecten. Daarnaast bevat de Leidraad ontwerpnormen die wij hanteren voor het ontwerp van nieuwe rioolstelsels.	Stichting Rioned
Handboek Openbare Ruimte (2015)	Het handboek geeft voor elke beheerdiscipline aanwijzingen voor ontwerpkeuzes bij herinrichting of bij vervangingen in de openbare ruimte.	Gemeentelijke website

Ontwikkelingen	
Landelijke trends en ontwikkelingen	Betekenis voor beheer riolering
Klimaatverandering	De komende jaren moeten overheden zich voorbereiden op klimaatverandering. Extreme buien komen steeds vaker voor en kunnen zorgen voor grote economische schade, een gevoel van onveiligheid bij bewoners en imagoschade voor de verantwoordelijke partijen. De gemeente en het waterschap gaan op het gebied van klimaatadaptatie daarom intensiever samenwerken en invulling geven aan het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie . Deze is erop gericht om de ruimtelijke inrichting van de bebouwde omgeving aan te passen aan de gevolgen van het veranderende klimaat. In 2020 presenteert de gemeente de resultaten van een stresstest. Deze zogenaamde stresstest brengt de kwetsbaarheden voor weersextremen in beeld. In 2020 is klimaatbestendig inrichten onderdeel van het beleid en handelen, in 2050 is de leefomgeving ook bij extremen waterveilig. In het Regeerakkoord (2017) is het belang van uitvoering van het Deltaprogramma nogmaals benadrukt. <i>Bron: GRP 2018-2022.</i>

	Veranderende ontwerputgangspunten (denk aan alleen verharding als het nodig is, waterbergende fundering, waterdoorlatende verharding, vrije afwatering naar de berm, etc).
Energietransitie	Mogelijke aanleg van een warmtenet heeft invloed op de planning voor wegonderhoud en rioolvervanging.
Omgevingswet	Betekenis voor beheer riolering nog niet in beeld. Wel vervalt de verplichting tot het opstellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan. Het intreden van de Omgevingswet (aanvankelijk 01-01-2021) is uitgesteld.
Technologische ontwikkelingen	Mogelijkheden voor toepassing van duurzamere (CO ₂ neutrale) materialen nemen toe. Nieuwe mogelijkheden om waarde te genereren uit stromend rioolwater of de warmte van rioolwater zijn in ontwikkeling.

Aanpak Vrij verval riolering		
Dagelijks onderhoud Reparaties van kapotte kolk- of huisaansluitingen, het ophalen van verzakte putten en reparaties van de gemalen. (gepland en ongepland onderhoud). Reparaties aan kolken vallen onder wegbeheer. <i>(FCL 672201 Riolering dagelijks onderhoud)</i>	Planmatig onderhoud Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd om het functioneren van het rioolstelsel te waarborgen. Te onderscheiden zijn planvorming en onderhoud. Planvorming bestaat met name uit advieskosten en inhuur van personeel. Onderhoud bestaat uit reinigen en inspecteren van riolering, het inmeten van riolen en putdeksels en onderhoud aan meetapparatuur. <i>(FCL 672200 Riolering planmatig onderhoud onderhoud)</i>	Maatregelen Uitvoeringsprojecten (renovaties en vervangingen) worden geboekt op de Voorziening vervanging riolering. <i>(FCL 84436002 Voorziening vervanging riolering)</i> Per project bestaat een aparte FCL die op de voorziening wordt geboekt.
Afwegingscriteria dagelijks onderhoud Dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd ten gevolge van klachten en meldingen. Daarnaast kunnen signaleringen uit het telemetriesysteem aanleiding zijn voor dagelijks onderhoud.	Afwegingscriteria planmatig onderhoud Het rioolstelsel wordt elke 7 jaar gereinigd en elke 14 jaar geïnspecteerd. Inspectieresultaten en metingen kunnen aanleiding geven tot vervolg onderhoud.	Afwegingscriteria maatregelen Renovaties en vervangingen worden uitgevoerd wanneer objecten het einde van de levensduur bereikt hebben (gemiddeld na 70 jaar), ingrijpen in het (hydraulisch) functioneren noodzakelijk is of wanneer ruimtelijke ontwikkelingen vragen om aanpassingen. Een belangrijk criterium is de synergie met andere beheerdisciplines: een integrale aanpak.

		<p>Ontwerputgangspunten maatregelen Ieder nieuw rioelstelsel wordt ontworpen op een bui 09 uit de Leidraad Riolerig. In deze situatie mag theoretisch geen water op straat ontstaan. Daarnaast worden gebieden zoveel als mogelijk klimaat adaptief ingericht. Duurzaamheidscriteria zijn van belang. Per locatie wordt maatwerk geleverd en bij inbreidingen wordt werk met werk gemaakt.</p>
<p>Uitvoering eigen dienst dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>De eigen dienst zorgt voor controle en advies bij verstoppingen en waar mogelijk het doorspuiten van kolk- en huisaansluitingen. Eigen toezichthouders houden toezicht op het werk van de aannemer.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>De eigen dienst zorgt voor inmeten van putdeksels en b.o.b.'s.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst maatregelen <i>Kosten ten laste van de voorziening, geboekt als 'doorbelasting uren'.</i></p> <p>Projecten worden begeleid door interne projectleiders.</p> <p>Bij krapte worden extra mensen ingehuurd, bijvoorbeeld voor projectleiding, directievoering en toezicht.</p>
<p>Uitvoering derden dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Reparaties en vervangingen zijn uitbesteed middels een overeenkomst.</p>	<p>Uitvoering derden planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i></p> <p>Reinigen en inspecteren zijn aanbesteed voor de periode 2019-2020. Daarnaast bevinden wij ons in een overgangssituatie om van een traditioneel bestek om te schakelen naar een meer data-gedreven aanpak. Wij streven ernaar om dit vanaf 2022 in te voeren.</p>	<p>Uitvoering derden maatregelen <i>Kosten komen ten laste van de Voorziening vervanging riolerig.</i></p> <p>In het GRP is de hoogte van de jaarlijkse uitgaven vastgelegd.</p> <p>Indien andere disciplines werkzaamheden moeten uitvoeren kunnen deze integraal worden aanbesteed en uitgevoerd.</p>

Aanpak Mechanische riolering		
<p>Dagelijks onderhoud Dagelijks onderhoud is gepland en niet gepland onderhoud aan gemalen. Storingen aan de gemalen worden door de eigen dienst gemonitord (24 uur per dag via wacht en waakdienst). Bij storingen wordt er direct actie ondernomen. <i>(FCL 672215 Overige gemalen)</i></p>	<p>Planmatig onderhoud Planmatig onderhoud wordt uitgevoerd om de bedrijfszekerheid van de gemalen te waarborgen. <i>(FCL 672215 Overige gemalen)</i></p>	<p>Maatregelen Investerings worden gedaan naar aanleiding van het renovatieprogramma. Renovaties en vervangingen van de gemalen worden uitbesteed. <i>Voor vervangingen worden investeringskredieten aangevraagd.</i></p>
<p>Afwegingscriteria dagelijks onderhoud De eigen dienst reageert aan de hand van de alarmmelding op de hoofdpst of de storing dringend is.</p>	<p>Afwegingscriteria planmatig onderhoud Het onderhoud wordt planmatig uitgevoerd aan de hand van de geplande onderhoudsinspecties. Bij preventief onderhoud gaat het om het tijdig ingrijpen op mogelijke knelpunten om storingen te voorkomen.</p>	<p>Afwegingscriteria maatregelen Renovaties en vervangen worden uitgevoerd wanneer de gemalen het einde van de levensduur hebben bereikt of wanneer de gemalen veel storingen vertonen. Gemiddelde levensduur elektrisch gedeelte is 10 jaar, gemiddelde levensduur mechanisch gedeelte is 15 jaar.</p>
		<p>Ontwerpsuitgangspunten maatregelen Ontwerpsuitgangspunten voor renovatie aan de gemalen zijn maatwerk per gemaal. Over het algemeen worden de volgende ontwerpsuitgangspunten genomen voor renovatie van een gemaal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energiezuinig • Duurzame materialen • Lage onderhoudskosten • Hoge bedrijfszekerheid
<p>Uitvoering eigen dienst dagelijks onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Indien mogelijk worden alle kleine onderhoudsreparaties en storingen door de eigen dienst uitgevoerd.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst planmatig onderhoud <i>Betreft medewerkers van de BAR-organisatie. Kosten ten laste van de BAR-begroting, onderdeel van gemeentelijke bijdrage aan GR BAR.</i></p> <p>Het onderhoud wordt uitgevoerd door de eigen dienst.</p>	<p>Uitvoering eigen dienst maatregelen <i>Kosten ten laste van de investeringen..</i></p> <p>Indien nodig vervangt de eigen dienst pompen en/of besturing van mini gemalen.</p>

Beschikbaar aantal uren is voldoende om het onderhoud goed te kunnen uitvoeren.	Beschikbaar aantal uren is voldoende om het onderhoud goed te kunnen uitvoeren.	
Uitvoering derden dagelijks onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i> Reparaties en vervangingen welke niet mogelijk zijn door de eigen dienst worden uitbesteed.	Uitvoering derden planmatig onderhoud <i>Kosten komen ten laste van de genoemde FCL uit de gemeentelijke begroting.</i> Onderhoud aan de mini gemalen zijn aanbesteed voor de periode 2019-2020. In de toekomst speelt het idee om al het onderhoud aan mini gemalen door de eigen dienst te laten uitvoeren.	Uitvoering derden maatregelen <i>Kosten ten laste van de investeringen..</i> In het GRP is de hoogte van de jaarlijkse uitgaven vastgelegd. Alle renovaties van de grote gemalen worden uitbesteed.

Financiën
(Bron: Key2Financiën – 20 maart 2020)

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
672201 - Riolering dagelijks onderhoud							
Lasten	310000	Energiekosten	100	100	100	100	100
	343051	Huur gebouwen en terreinen	500	500	500	500	500
	343100	Onderhoudskosten	192.800	192.800	192.800	192.800	192.800
	343106	Onderhoudskosten projecten	9.900	23.000	35.700	35.700	35.700
Totaal van de : Lasten			203.300	216.400	229.100	229.100	229.100
Totaal FCL : 672201			203.300	216.400	229.100	229.100	229.100

Toelichting ECL's:

310000: energiekosten van garagebox Huygensplantsoen 114 voor de stalling van de Rioned ontstoppingswagen.

343051: huur van gebouwen en terreinen

343100: dit betreft onderhoudskosten aan huisaansluitingen, kolkleidingen en kleine reparaties aan hoofdriolen.

343106: Dit betreft de vergoeding van de beheerkosten aan Nieuw Reijerwaard.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
672200 - Riolering planmatig onderhoud							
Lasten	230000	Afschrijvingslasten	672.600	623.200	619.000	592.000	574.100
	300000	Personeel van derden	7.500				
	343103	Onderhoud schoonmaak en reinigingskosten	171.700	131.700	131.700	131.700	131.700
	343306	WKR - Abonnementen en vakliteratuur	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
	343401	Advieskosten	42.800	50.300	50.300	50.300	50.300
	606552	RK Mutatie vz debiteuren rioolrecht	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300
	606752	RK Mutatie vz vervanging riolering	2.002.000	2.002.000	2.002.000	2.002.000	2.002.000
	610000	Rentetoerekening vanuit Activa	204.800	196.600	193.000	186.500	182.600
Totaal van de : Lasten			3.114.100	3.016.500	3.008.700	2.975.200	2.953.400
Baten	340407	Werken voor derden	-63.000	-63.000	-63.000	-63.000	-63.000
	606754	RK Mutatie vz bekleemde middelen riolering	-1.074.400	-768.500	-545.700	-336.600	-314.800
Totaal van de : Baten			-1.137.400	-831.500	-608.700	-399.600	-377.800
Totaal FCL : 672200			1.976.700	2.185.000	2.400.000	2.575.600	2.575.600

Toelichting ECL's:

230000: dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

300000: personeel derden: projectleider klimaatadaptatie en steenbreek

343103: jaarlijkse reiniging en inspectie, deelopdrachten reiniging en inspectie, incidenteel onderhoud

343306: bijdrage aan de Stichting Rioned

343401: advisering t.a.v. rioolontwerp - en berekening, onderzoek klimaatadaptatie, opstellen maatregelenplannen

606552: toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren rioolheffing

606752: toevoeging aan de voorziening vervanging riolering. Het bedrag is gebaseerd op het GRP.

610000: dit zijn niet beïnvloedbare kosten als gevolg van investeringen in het verleden.

340407: de bijdragen van Rotterdam in het doorvoeren van afvalwater uit de Beverwaard naar a.w.z.i. De Gorzen

606754: onttrekking aan de voorziening bekleemde middelen riolering. Bij riolering is sprake van een zgn. gesloten financiering. Het saldo van alle lasten en baten voor riolering wordt verrekend met de voorziening bekleemde middelen riolering.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- In 2020 wordt onderzocht wat op termijn de benodigde financiële inspanning wordt voor aanpassingen in het grondwatermeetnet.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
672215 - Overige gemalen							
Lasten	310000	Energiekosten	118.900	118.900	118.900	118.900	118.900
	341000	Belastingen	900	900	900	900	900
	343180	Onderhoud riolen en gemalen	151.500	151.500	151.500	151.500	151.500
	343200	Verzekeringen	2.300	2.300	2.300	2.300	2.300
	343306	WKR - Abonnementen en vakliteratuur	600	600	600	600	600
	343520	Waterverbruik	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Totaal van de : Lasten			275.400	275.400	275.400	275.400	275.400
Totaal FCL : 672215			275.400	275.400	275.400	275.400	275.400

Toelichting ECL's:

310000: maandelijkse en jaarafrekening energiebelasting en energieverbruik voor de gemalen.

341000: waterschapslasten zijn lasten die doorberekend worden aan het Waterschap Hollands Delta (WSHD). Verplichte afdrachten

343180: reinigen van de gemalen, storings verhelpen en kleine M/E/C reparaties/werkzaamheden uitvoeren aan de installaties van de gemalen (civiel, elektrisch en mechanisch), gereedschappen en benodigde materialen/pbm's monteurs.

343200: opstal en brandverzekeringen pompinstallaties

343306: Diverse noodzakelijke abonnementen wet en regelgeving

343520: Waterverbruik pompinstallaties

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- I.v.m. de bijdrage aan de BAR-organisatie voor het nieuwe wagenpark zal er een structurele verlaging van € 30.500 per jaar op het budget van ECL 343180 doorgevoerd worden (in deze factsheet nog niet verwerkt).

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
672226 - Beheer eindgemaal P02							
Lasten	310000	Energiekosten	10.300	10.300	10.300	10.300	10.300
	341000	Belastingen	100	100	100	100	100
	343100	Onderhoudskosten	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
	343103	Onderhoud schoonmaak en reinigingskosten	400	400	400	400	400
	343200	Verzekeringen	100	100	100	100	100
	343500	Telefoonkosten en datacommunicatie	400	400	400	400	400
	343520	Waterverbruik	100	100	100	100	100
Totaal van de : Lasten			17.900	17.900	17.900	17.900	17.900
Totaal FCL : 672226			17.900	17.900	17.900	17.900	17.900

Toelichting ECL's:

310000: maandelijke en jaarafrekening energiebelasting en energieverbruik voor gemaal P02 in Bolnes.

341000: waterschapslasten zijn lasten die doorberekend worden aan het Waterschap Hollands Delta (WSHD). Verplichte afdrachten

343100: onderhoud, storingen verhelpen en reparaties uitvoeren aan de installaties van het gemaal P02 (civiel, elektrisch en mechanisch)

343103: reinigen kelder en schoonmaken gebouw

343200: brand en her-opstal verzekering

343500: telefoonkosten en datacommunicatie

343520: waterverbruik

Het eindgemaal P02 in Bolnes heeft een eigen FCL, in verband met het verrekenen van kosten met gemeente Rotterdam. (nadere informatie bij FCL 672200).

Bij renovatie of vernieuwing/verandering dient er afstemming met de gemeente Rotterdam plaats te vinden.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
672236 - Beheer drukgemaal TP65							
Lasten	310000	Energiekosten	700	700	700	700	700
	343100	Onderhoudskosten	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
	343200	Verzekeringen	100	100	100	100	100
	343500	Telefoonkosten en datacommunicatie	400	400	400	400	400
Totaal van de : Lasten			5.300	5.300	5.300	5.300	5.300
Totaal FCL : 672236			5.300	5.300	5.300	5.300	5.300

Toelichting ECL's:

310000: maandelijke en jaarafrekening energiebelasting en energieverbruik voor de gemalen.

343100: onderhoud, storingen verhelpen en reparaties uitvoeren aan de installaties van het de gemalen TP65 (civiel, elektrisch en mechanisch).

343200: brand en her-opstal verzekering

343500: telefoonkosten en datacommunicatie

Het drukgemaal TP65 aan de Langeweg heeft een eigen FCL, in verband met het verrekenen van kosten met gemeente Zwijndrecht. De opbrengsten komen ten goede van dit FCL nummer.

Bij renovatie of vernieuwing/verandering dient er afstemming met de gemeente Zwijndrecht plaats te vinden.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
77226038 - RK2020 Gemalen mechanisch							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	61.000				
	630210	Doorbelasting uren	4.000				
Totaal van de : Lasten			65.000				
Totaal FCL : 77226038			65.000				

Meerjarige investeringen: € 148.000 in 2021, € 65.000 in 2022, € 140.000 in 2023.

Toelichting ECL's:

333000: Renovatiekosten mechanische installaties

630210: Doorbelasting uren van eigen personeel

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders: n.v.t.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
77226039 - RK2020 Gemalen 2020, elektrisch							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	21.000				
	630210	Doorbelasting uren	2.000				
Totaal van de : Lasten			23.000				
Totaal FCL : 77226039			23.000				

Meerjarige investeringen: € 215.000 in 2021, € 93.000 in 2022, € 173.000 in 2023.

Toelichting ECL's:

333000: Renovatiekosten elektrotechnische installaties

630210: Doorbelasting uren van eigen personeel

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- Bij de jaarrekening 2019 is € 100.000 doorgeschoven naar 2020;
- Bij de 1e turap 2020 is € 100.000 bijgeraamd voor 2020. Dit betreft vervanging van de telemetrie van ca 100 drukrioolgemalen, de 1e fase van deze vervanging zal in 2020 plaatsvinden.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
77226023 - RK2015 Energiesysteem gemaal P01							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	0				
Totaal van de : Lasten			0				
Totaal FCL : 77226023			0				

Toelichting ECL's:

333000: kosten voor verduurzaming energiesysteem

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- Bij de jaarrekening 2019 is € 18.300 doorgeschoven naar 2020 voor dit studieproject.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
84436002 - RK Voorziening vervanging riolering							
Lasten	333000	Aanschaf duurzame goederen	1.934.800	1.934.800	1.934.800	1.934.800	1.934.800
	630210	Doorbelasting uren	67.200	67.200	67.200	67.200	67.200
Totaal van de : Lasten			2.002.000	2.002.000	2.002.000	2.002.000	2.002.000
Baten	606752	RK Mutatie vz vervanging riolering	-2.002.000	-2.002.000	-2.002.000	-2.002.000	-2.002.000
Totaal van de : Baten			-2.002.000	-2.002.000	-2.002.000	-2.002.000	-2.002.000
Totaal FCL : 84436002			0	0	0	0	0

Toelichting ECL's:

333000: uitgaven t.g.v. projecten. (voor elk project zijn er FCL's die op deze voorziening worden geboekt).

630210: doorbelasting uren van eigen personeel.

606752 (baten): Toevoeging aan de voorziening vervanging riolering. Het bedrag is gebaseerd op het GRP.

Benodigde bijstelling bij in standhouding beleidskaders:

- Bij de 1e turap 2020 worden de lasten verhoogd met € 1.232.000, betreft doorschuiven uit 2019.

Baten en lasten	Kostensoort	Omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023	2024
84436004 - RK Voorziening bekleemde middelen riolering							
Lasten	606754	RK Mutatie vz bekleemde middelen riolering	1.074.400	768.500	545.700	336.600	314.800
Totaal van de : Lasten			1.074.400	768.500	545.700	336.600	314.800
Totaal FCL : 84436004			1.074.400	768.500	545.700	336.600	314.800

Toelichting ECL's:

606754: onttrekking aan de voorziening bekleemde middelen riolering. Bij riolering is sprake van een zgn. gesloten financiering. Het saldo van alle lasten en baten voor riolering wordt verrekend met de voorziening bekleemde middelen riolering.

Meerjarenplanning mechanische riolering				
2020	2021	2022	2023	2024
Maatregelen (renoveren/vervangen gemalen) FCL 77226038 (mech) + 77226039 (elek)				
TP067 Pr Margriet E	TP77 Benedenrijweg 65 M	BBL88 Anjerstraat 45 M	P69 Bilderdijklaan 51 E	P41 Ringdijk 396 M
TP067 Pr Margriet Schuiven	TP29 Verbindingsweg 5 M	BBL90 Prunuslaan 0 M	TP03 Sportlaan 2 E	TP57 Handelsweg 10 M
TP47 Pontonweg M	TP63 Vlasstraat 1 a M	BBL91 Kastanjelaan 25 M	TP05 Waaldijk 129 a E	TP67 Prinses Margrietstraat 167 M
TP18 Kastanjelaan M	TP68 J S Bachstraat 1 a M	D01 Frans Halsstraat 21 a M	TP06 Rijksstraatweg 100 b E	TP07 Rijksstraatweg 166 a E
D01 Frans Halsstraat M	BBL85-1 Jonkheer van Karnebeekweg M	BBL87 Groen van Prinstererweg E	BBL92 Kloosplantsoen 95 M	TP08 Rijksstraatweg 22 a E
TP35-1 Lagendijk M	BBL85-2 Jonkheer van Karnebeekweg M	P42 Haven 1 E		TP09 Pruimendijk 50 a E
BBL86 Geerlaan 164 M	TP06 Rijksstraatweg 100 b M			TP10 Pruimendijk 302 b E
	V02 Blaak 2 M			
Drukriolering 10 stuks M	Drukriolering 20 stuks M	Drukriolering 20 stuks M	Drukriolering 30 stuks M	Drukriolering 20 stuks M
Drukriolering 35 stuks E	Drukriolering 30 stuks E	Drukriolering 30 stuks E	Drukriolering 30 stuks E	
€ 288.000	€ 363.000	€ 158.000	€ 313.000	€
<i>Opmerking : Achter ieder object staat de aard van de renovatie, M staat voor mechanisch en E voor elektrotechnisch. De afschrijving voor mechanische installaties staat op 18 jaar en voor elektrotechnisch installaties op 15 jaar. Voor drukriolering staat de mechanische installatie op 15 jaar. De prioritering van de renovaties wordt jaarlijks bepaald aan de hand van de resultaten van het preventief onderhoud.</i>				
Beheerkosten FCL 672215 (gemalen) + FCL 672216 (P02) + FCL 672236 (TP65)				
Correctief onderhoud (reparaties en storingen)	Correctief onderhoud (reparaties en storingen)	Correctief onderhoud (reparaties en storingen)	Correctief onderhoud (reparaties en storingen)	Correctief onderhoud (reparaties en storingen)
Inspectie hijs- en hefmiddelen	Inspectie hijs- en hefmiddelen	Inspectie hijs- en hefmiddelen	Inspectie hijs- en hefmiddelen	Inspectie hijs- en hefmiddelen
Inspectie drukriolerings gemalen	Inspectie drukriolerings gemalen	Inspectie drukriolerings gemalen	Inspectie drukriolerings gemalen	Inspectie drukriolerings gemalen
Reinigen pompkelders en gebouwen	Reinigen pompkelders en gebouwen	Reinigen pompkelders en gebouwen	Reinigen pompkelders en gebouwen	Reinigen pompkelders en gebouwen
Verzekeringen, data/energie/waterverbruik	Verzekeringen, data/energie/waterverbruik	Verzekeringen, data/energie/waterverbruik	Verzekeringen, data/energie/waterverbruik	Verzekeringen, data/energie/waterverbruik
NEN 3140 inspectie	NEN 3140 inspectie	NEN 3140 inspectie	NEN 3140 inspectie	NEN 3140 inspectie
€ 298.600	€ 298.600	€ 298.600	€ 298.600	€ 298.600

Meerjarenplanning vrij verval riolering Planmatig onderhoud en maatregelen (renoveren/vervangen)			
2020			
Planvorming (advieskosten)	Kostenraming	Maatregelen	Kostenraming
Knelpuntenanalyse stresstest vertalen naar uitvoeringsprogramma	€ 15.000	Rioolwerk Jhr. De Savornin Lohmanstraat	€989.000
Gemeente specifiek onderzoek	€ 18.700	Rioolwerken Rijsoord	€ 300.000
Doorontwikkelen meten en monitoren	€ 2.500	Rioolwerk Trelleborg	€ 38.000
Onderzoeken i.h.k.v. Samenwerken afvalwaterketen (totaal € 35.000,-)	€ 17.500	Rioolwerk Kl. Katerstraat-Benedenrijweg	€ 905.000
<i>Subtotaal (ECL 300000, 343306, 343401)</i>	<i>€ 53.700</i>	Rioolmaatregelen Donckselaan	€ 150.000
		Vervangen riolering Westmolendijk	€ 210.000
		Vervangen riolering Bolnes (integraal wegen)	€ 300.000
		Vervangen riolering Oudelandseweg - Bloemenbuurt	€ 50.000
Planmatig onderhoud		Bestek rioolrenovatie en reparaties o.b.v. jaarlijkse inspectie	€ 200.000
Reinigen en inspecteren riolering	€ 152.700	Kleine rioolwerken (Koolmees)	€ 40.000
Inmeten putten	€ 9.000	Bijdrage afkoppelen Lagendijk (Centrum)	€ 52.000
Onderhoud meetapparatuur overstorten en grondwater (jaarlijks)	€ 10.000	Riolering Wooncompas Fase 2 (centrum)	p.m.
		Riolering Rembrandtweg / Coosje Ayalstraat	p.m.
<i>Subtotaal (ECL 343103)</i>	<i>€ 171.700</i>	<i>Subtotaal</i>	<i>€ 3.234.000</i>
2021			
Planvorming (advieskosten)	Kostenraming	Maatregelen	Kostenraming
Gemeente specifiek onderzoek	€ 18.700	Rioolrenovatie en reparaties o.b.v. jaarlijkse inspectie	€ 400.000
Doorontwikkelen meten en monitoren	€ 2.500	Kleine projecten	€ 285.000
Onderzoeken i.h.k.v. Samenwerken afvalwaterketen (totaal € 35.000,-)	€ 32.500	Riolering Bloemenbuurt	€ 400.000
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 53.700</i>	Riolering Oost	€ 50.000
		Riolering Bolnes	€ 300.000
Planmatig onderhoud		Riolering Slikkerveer (t.g.v. woningbouwprojecten)	€ 50.000
Reinigen en inspecteren riolering	€ 112.700	Riolering n.t.b. (wegbeheer / ruimtelijke ontwikkeling)	€ 517.000
Inmeten putten	€ 9.000		

Onderhoud meetapparatuur overstorten en grondwater (jaarlijks)	€ 10.000		
<i>Subtotaal (ECL 343103)</i>	<i>€ 131.700</i>	<i>Subtotaal</i>	<i>€ 2.002.000</i>
2022			
Planvorming (advieskosten)	Kostenraming	Maatregelen	Kostenraming
Gemeente specifiek onderzoek	€ 18.700	Rioolrenovatie en reparaties o.b.v. jaarlijkse inspectie	€ 200.000
Doorontwikkelen meten en monitoren	€ 2.500	Riolering Bloemenbuurt	€ 400.000
Onderzoeken i.h.k.v. Samenwerken afvalwaterketen (totaal € 35.000,-)	€ 32.500	Riolering Oost	€ 500.000
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 53.700</i>	Riolering Bolnes	€ 300.000
		Riolering Slikkerveer (t.g.v. woningbouwprojecten)	€ 400.000
Planmatig onderhoud		Riolering n.t.b. (wegbeheer / ruimtelijke ontwikkeling)	€ 202.000
Reinigen en inspecteren riolering	€ 112.700		
Inmeten putten	€ 9.000		
Onderhoud meetapparatuur overstorten en grondwater (jaarlijks)	€ 10.000		
<i>Subtotaal (ECL 343103)</i>	<i>€ 131.700</i>	<i>Subtotaal</i>	<i>€ 2.002.000</i>
2023			
Planvorming (advieskosten)	Kostenraming	Maatregelen	Kostenraming
Gemeente specifiek onderzoek	€ 18.700	Rioolrenovatie en reparaties o.b.v. jaarlijkse inspectie	€ 200.000
Doorontwikkelen meten en monitoren	€ 2.500	Riolering Bloemenbuurt	€ 400.000
Onderzoeken i.h.k.v. Samenwerken afvalwaterketen (totaal € 35.000,-)	€ 32.500	Riolering Oost	€ 500.000
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 53.700</i>	Riolering Bolnes	€ 300.000
		Riolering n.t.b. (wegbeheer / ruimtelijke ontwikkeling)	€ 602.000
Planmatig onderhoud			
Reinigen en inspecteren riolering	€ 112.700		
Inmeten putten	€ 9.000		
Onderhoud meetapparatuur overstorten en grondwater (jaarlijks)	€ 10.000		
<i>Subtotaal (ECL 343103)</i>	<i>€ 131.700</i>	<i>Subtotaal</i>	<i>€ 2.002.000</i>
2024			

Planvorming (advieskosten)	Kostenraming		Kostenraming
Gemeente specifiek onderzoek	€ 18.700	Nog in onderzoek.	
Doorontwikkelen meten en monitoren	€ 2.500		
Onderzoeken i.h.k.v. Samenwerken afvalwaterketen (totaal € 35.000,-)	€ 32.500		
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 53.700</i>		
Planmatig onderhoud			
Reinigen en inspecteren riolering	€ 112.700		
Inmeten putten	€ 9.000		
Onderhoud meetapparatuur overstorten en grondwater (jaarlijks)	€ 10.000		
<i>Subtotaal (ECL 343103)</i>	<i>€ 131.700</i>		
<p><i>Opmerking: De definitieve planning hangt af van toekomstige inspectieresultaten, budgetten, kredieten en afstemming met andere disciplines. Deze meerjarenplanning is een dynamisch document en wordt telkens aangepast aan de actualiteit. Vanuit het GRP is jaarlijks bedrag beschikbaar voor het renoveren/vervangen van riolen. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Budget voor vervangen riolering 2020: € 2.002.000. In de 1e Tussenrapportage 2020 wordt het restantbudget van 2019 (€ 1.232.000) doorgeschoven naar 2020, waardoor het budget wordt verhoogd tot € 3.234.000.</i></p>			

EVALUATIE UITGAVEN RIOLERING 2019

De uitgaven voor planmatig onderhoud in 2019 zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Er is een vergelijking gemaakt tussen beschikbaar budget en werkelijke uitgaven. Verschillen groter dan € 25.000 worden verklaard in de jaarrekening.

ECL	PLANMATIG ONDERHOUD	Budget 2019	Uitgaven 2019
	totaal	€ 353.700	€ 372.029
300000	Personeel van derden	€ 22.500	€ 35.357
	planmatig onderhoud		€ 3.619
	klimaatadaptatie / steenbreek		€ 25.938
	klimaatadaptatie / steenbreek		€ 5.801
343103	Onderhoud schoonmaak en reinigingskosten	€ 278.700	€ 287.679
	reinigen / inspecteren		€ 265.215
	steenbreek		€ 1.578
	conversie GWSW		€ 4.430
	onderhoud loggers		€ 2.944
	inmeten overstortputten		€ 11.677
	diversen		€ 1.835
343306	WKR - Abonnementen en vakliteratuur	€ 3.400	€ 6.982
	Rioned / Bijdrage Steenbreek		€ 6.982
343401	Advieskosten	€ 49.100	€ 42.012
	Samenwerken afvalwaterketen		€ 11.611
	BRP		€ 9.839
	Advies rioolplan		€ 20.563

De uitgaven voor het renoveren en vervangen van riolering in 2019 zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Er is een vergelijking gemaakt tussen beschikbaar budget en uitgaven.

FCL	Maatregelen riolering	begroting		werkelijke kosten	
		2019		2019	
84436007	Rioolwerken De Wetstraat / Gen. Smutsstraat	€	321.000	€	318.074
84436008	Rioolwerk Jhr. De Savornin Lohmanstraat	€	1.000.000	€	10.907
84436009	Rioolwerken Rijsoord	€	315.000	€	15.185
84436010	Rioolwerk Trelleborg	€	120.000	€	81.955
84436011	Rioolwerk Paul Krugerstraat	€	128.800	€	93.651
84436012	Rioolwerk Havenkade	€	89.600	€	84.852
84436013	Rioolwerk Kl. Katerstraat-Benedenrijweg			€	94.595
84436016	Vervangen riolering Westmolendijk			€	3.165
<i>totaal maatregelen riolering</i>		€	1.974.400	€	702.384